

Abonamentul:
 Pentru monarhie:
 Pe an 12 cor., 1/4 an
 6 cor., 1/4 an 3 cor.
 Pentru străinătate:
 Pe 1 an 18 fr., 1/2 an
 9 fr., 1/4 an
 4 fr. 50 cm.
 Foaie apare în fie care
 Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:
 Un șir garmond:
 odată 14 fil., a doua
 oară 12 fil., a treia
 oară 10 fil.
 Tot ce privește foaia
 să se adreseze la: Re-
 dațiunea și admini-
 stratiunea „Unirea”
 în
 Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI.

Blaj, 14 Aprilie 1906

Numărul 15.

De sărbători.

(=) Cu cugetul și inima înse-
 ninată ne salutăm creștinește în
 marea zi de astăzi: Hristos a înviat!
 Din zarea luminoasă a pământului
 sfânt, se resfringe asupra tuturor
 o rază de lumină și de viață.

Chipul scuiat și schingiuit al
 Mântuitorului ne apare slăvit și lu-
 minos, cu făgăduința vieții de apoi,
 biruitor al iadului și al morții. În
 monotonia vieții și a micilor ei mi-
 serii zilnice, trupurile noastre isto-
 vite se intramă, mâinile oboșite ni-
 se împreună rugătoare spre Acela,
 care biruind iadul și întunerecul,
 ne învață să pornim fără șovăire
 pe urmele Lui sfinte, căci nu este
 izbândă fără sbucium și nu este
 răsplătă fără muncă și suferință.
 În această lumină contemplată viața,
 tot ce am îndurat în decursul ei,
 ni-se pare fără însămnătate, și tot
 ce avem de muncit și de suferit
 încă, dispore în proporția răsplătii,
 ce ni-se pregătește. Viața ome-
 nească cu scurmăturile ei de soboli,
 cu furnicările ei de oameni, pare o
 pușcărie în fața celui ce vântură ca
 pleava coroanele Domnitorilor și își
 ține pământul așternut picioarelor
 sale.

Aici rezidă importanța sublimă
 a creștinismului, izvorul întăritor în
 toate poticnirile noastre de oameni,
 limanul singur mântuitor al neamu-
 rilor. Cu strălucirea-i minunată,
 slăvitul paznic de astăzi ne dă pu-
 tere și voie de lucru, tocmai în
 clipele, când norii cei mai întunecați
 se îngrămădesc de-asupra capetelor
 noastre. Căci evenimentele politice
 din săptămâna aceasta — a pati-
 milor — s'au desvoltat cu o cele-
 ritate atât de uimitoare, încât stăm
 crucindu-ne în fața lor și abia le
 putem crede.

După dizolvarea parlamentului,
 după dizolvarea coaliției din partea
 guvernului, iată că s'a făcut ca *ex*
machina o întorsătură cu totul ne-
 așteptată în mersul lucrurilor.
 Kossuth și Apponyi sunt chemați
 de urgență la Viena, Wekerle e în-
 credințat cu formarea cabinetului,
 și după câte-va scurte consfătuiri,
 guvernul se constituie; independiștii
 sunt reprezentați pentru întâia-ora

dela 1867 în guvern și încă cu 3
 ministrii: Kossuth, Apponyi, Po-
 lonyi; partidul popular cel așa de
 tinăr de asemenea s'a avântat până
 la scaunul ministerial prin contele
 Zichy.

Ar fi să ne întrebăm acum, ce
 senz a avut amânarea aceasta a
 lucrurilor și încordarea relațiilor cu
 Coroana până la extrem, când șefii
 coaliției ar fi avut prilej să încheie
 o astfel de pace cu Coroana și
 înainte de asta cu cel puțin un an?
 Nu înțelegem, și nu putem afla alt
 răspuns, decât că șefii coaliției în-
 crezându-se prea mult în puterile
 lor, au crezut că Coroana în cele
 din urmă va ceda, văzând însă că
 nu cedează Coroana, au cedat ei,
 abstand dela pretensiunile lor mili-
 tare și făcându-le aceste obiect de
 dezbateră al sesiunii parlamentare,
 care va urma imediat după disol-
 varea proximei sesiuni. Aceasta
 se va întruni în 19 Maiu, iar alege-
 rile se vor începe în 29 a l. c. și
 vor dura până în 8 Maiu.

Noul guvern în frunte cu We-
 kerle este de altcum numai guvern
 de tranziție. Agendele lui se reduc
 la încassarea dărilor restante, înrola-
 rea recruților și în special reforma
 legii electorale în sensul sufragiului
 universal. Îndată ce guvernul va
 isprăvi proiectul de reformă, se re-
 trage, lăsând loc altuia; camera de
 asemenea se va dizolva numai de-
 cât. Se vor începe apoi alegeri
 nouă pentru-ca noua sesiune aleasă
 pe baza sufragiului universal, să se
 poată apoi declara asupra preten-
 siunilor militare, cari până atunci
 rămân în suspens.

Noul guvern la reîntoarcerea
 lui în Pesta, a fost primit cu niște
 ovațiuni cu adevărat furtunoase.
 Peste 50.000 de oameni erau în-
 ghesuiți la gara de Est, când a
 sosit trenul din Viena. Au urmat
 vorbiri însuflețite, aclamări, caii dela
 trăsura lui Apponyi au fost des-
 prinși și publicul l-a dus în triumf
 pe stradele orașului.

În răspunsurile lor atât An-
 drássy, căruia ca ministru de interne
 fi revine obligământul de a com-
 pune numitul proiect de reformă
 electorală, — cât și Apponyi și
 Kossuth au accentuat în diferite
 rânduri că se vor îngriji, ca pro-

iectul să fie de așa, încât să nu
 jicnească nici decum drepturile
 Magiarilor.

Știm foarte bine ce este a se
 înțelege sub această declarație,
 după-cum foarte bine știm iară-și
 ce va să zică „mână liberă în cele
 interne“ oferită între punctele păcii.

Suntem de asemenea pe deplin
 convinși, că lupta parlamentară
 dintre șefii coaliției (care va ră-
 mânea aliată și de aci încolo) și
 Coroana, este tot așa de departe de
 rezolvare, cum era înainte de for-
 marea actualului guvern. Însuși
 contele Andrássy a mărturisit doar,
 că lupta este abia la începutul ei.

Alegerile proxime vor aduce,
 fără îndoială, o mare majoritate pe
 sama independiștilor și a coaliției
 în general; ei vor avea să dezbată
 proiectul legii electorale, pregătit
 tot de oameni de ai lor. Evident,
 că vor reuși cu mare majoritate și
 în ciclul următor, care va avea să
 dezbată pretensiunile militare.

Și atunci?

Va ceda oare Coroana din
 drepturile ei majestatică, privitoare
 la armată?

Nu credem.

În cazul acesta, inevitabil de
 altcum, criza se pornește iarăș da
 capo și Dumnezeu știe cum și când
 se va sfârși.

Iată pentru ce credem noi, că
 bucuria compatrioților nostri este
 prematură și că criza, departe de
 a fi înlăturată, este amânată numai
 pentru un interval oare-care, ca să
 revină cu fatală necesitate.

Noii ministrii de altcum, în
 vremea din urmă au început a
 glăsui pe un ton așa de dulce na-
 ționalităților, încât le-am face o
 mare nedreptate, dacă am spune
 chiar în ziua de astăzi, că nu credem
 în sinceritatea spuselor lor. Ne
 aducem încă bine aminte, cum Ap-
 ponyi și mai ales Kossuth declarau
 în articoli de ziare, că nu vor să
 atace limba și cultura naționalită-
 ților, și că au de gând, dacă vor
 ajunge la putere să-i deie tot spri-
 jinul, chiar din partea statului.

Iată-i acum ajunși la putere
 — să-i vedem dară!

Ne rezervăm salutul pentru
 vremea, când spusele lor se vor
 adevăra prin fapte.

Obiceiuri rele.

Numai înveseli ne poate faptul, că fiind vorba de rezolvirea problemelor, ce ne preocupă, preoții sar numai decât să le deslege.

Și dacă pentru limpezirea unui obicei așă de nevinovat, ca cel al punerii în sicriu să cheltue cerneală, cu cât mai vartos ar trebui luate în serios altele, cari ne scârțesc nimbul și ades ne vatămă credința. — Și sunt multe și obiceiurile aceste.

Căutați numai s. e. matricula *cununărilor*, mai ales voi, cei din Bănat și vă desfățați cât de lin și melodios curge refrenul „nepregătiți”; s'au cununat nepregătiți creștinește! — Câte sunt căsătoriile mestecate și la „observări” nu dai nici de urma vreunei consultări a Ordinariatului! — Și ce tește apoi în „Prelecțiuni teologice despre Matrimoniu” Dr. I. Raț pag. 97 IV punct 2: Fiind căsătoria taină de a viilor: „parohii trebuie să fie cu luare aminte și să nu asiste la cununia persoanelor acelora, cari nu voesc a să mărturisă și cumineca, că asistând la acelea și dânsul să face părtaș la sacrilegiul acelora”. — Iar pentru căsătoriile mixte deschide „Actele și decretul conciliului prov. I. tit. IV. la pag. 223, unde în estensiune să dau instrucțiuni dela Roma. Cine cetește cu atențiune acest tractat, află atâtea lucruri bune, atâtea învățătură. — Și cea mai bună e, că a avea pe cei dela cârmă li doare de starea lucrurilor dela noi; cearcă să ne ajute, dar când constată că tot lucrul e de drept dumnezeesc: „de jure divino” nu pot ajuta decât răzimați pe principiul „moralei”, că între două rele, alege cel mai mic: „Ci fiindcă în această afacere așa de momentuoasă a matrimoniilor să pare că nimic nu se poate lăsa în judecata și prudința parohului singur, ci toate trebuie să se facă după sentința Episcopului, acum *Venerabili Prelați!* vi-să vor consilia cele, ce sunt de a să face din parte-vă, ca să nu se întâmple fără de ordine în acest lucru”. (pag. 255)

„Venerabili Prelați” au făcut cel mai înțeleptesc lucru tipărind în estensiune frumoasa instrucțiune între actele și decretul conciliului, care pe venitor să aibă putere obligatoare pentru preoți în cazuri de căsătorii mixte. — Și dacă az ne-am instrăinat cu totul de acele litere sfinte, cine poartă oare vina? . . . Cei mici cunună în dragă voie pe unit cu neunit, numai să-și capete ștola; cei mari tac, (?) deși nu credem că aprobând.

Dacă dintre părechile, ce să cunună într'un an, barem 2—3 ar fi pregătite, încă s'ar vedea, că ținem la sfințenia tainelor noastre. A susținea a priori, că nime nu voiește dintre tineri să se pregătească, ar fi prea cutezat. Iar dacă din rubrica observărilor vezi că treaba cât de cât s'a discutat cu Ven. Ordinariat, te mai liniștești.

„Îndrăzniți, că eu am biruit lumea!” a zis Isus; iar bătrânii strigă mereu cătră cei mai tineri: „Grijește, că cu Morala, Dogma și Pastorală ta nimicești parohia!”.

„Trebuie să ne afirmăm!” — a zis nu demult un Domn Canonic. Ei bine, dar când? și cine să înceapă, dacă tu nu vrei, iar eu am să mă tem, că Juda piero? . . .

Cum să afirmă oare preoții din Ardeal, (nu toți!), cari legăturile de pretinie le estind și la funcțiuni bisericesti?

Și sunt multe rădăle de acest soi, căci bântue în biserică noastră. — Știm cu toții, că tactica lui Luther de a reforma e cea mai greșită. De aceea ne închidem ochii, lăsând să mai treacă câte o snovă și în cele sfinte până la vreme.

Ei, dar dacă nici cei mari, nici cei mici nu dau măcar semn, că plinirea vremii s'ar apropia, ne pomenim pietzând și az și mâne câte ceva din instrucțiunile bune, ce încă le avem, în loc să înviem pe cele omorite.

Obiceiurile, cari nu tae în credință fără scrupul să pot suferi până la un timp: cele ce întunecă credința cătuși de puțin, vor fi a se ochi de pe acum și a izbi și az și mâne în ele, ca cu vreme totuși să se prăbușească,

De actualitate ar fi după a mea părere lansarea unui circular de conscriere a tuturor obiceiurilor din provincia mitropolitană întreagă. În un conciliu provincial aceste să se discute, și din ele toate obiceiurile, ce jicnesc credința imperios să fie abrogate; cele mai nevinovate ceva mai cu blândețe.

Iar când se vor mai tipări cărți rituale, în bună înțelegere cu Roma, s'ar putea lăsa afară părțile de prisos și să fie așa mai practice. Mai bine auctoritatea supremă să se afirme, decât slujile să-și impună autoritatea generațiilor, ce se perândă, prin schimbările ce ele le fac în funcțiuni, „proprio Marte”.

Și încercarea acum o cred de mai bine venită când însași Roma vestește urbi et orbi principiul:

„Instaurare omnio in Christo!”.

Ean.

Din Rusia. Numărul din Aprilie al periodicului „Die katholischen Missionen” publică următorul raport primit din Rusia:

„Mișcarea de trecere a uniților acelora, pe cari li „convertisa” odinioară guvernul rusesc cu de-a sila la schismă, dară cari întru inimile sale rămaseră credincioși bisericii catolice, a ajuns acum într'un stadiu, în care se pot calcula aproximativ rezultatele. Pe temeiul unor constatări de tot vrednice de încredere, numărul, celor ce în urma edictului de toleranță s'au întors până acuma în regatul Poloniei și în Rusia apusană, este cam de 300.000 suflete. Raporturile le caracterizează a bună samă foarte bine fapta, că chiar nici unul din preoții bisericii de stat rusești nu s'a alăturat la mișcarea spre catolicism, cu toate că în cazuri singuratică s'au declarat de catolici toți parohianii, cei ce se ținuse de o parohie, carea mai înainte de aceea în chip oficial fusese schismatică. Dară pe ici pe colea au trecut la biserică catolică rudeni de ale preoților rusești, fii ori afini de ai lor.

„Iară în biserică de stat rusească se cuprind oamenii în chip sirguincios cu pregătirile la sinodul național, carele mai înainte li doriseră foarte, iar acum l-a conces împăratul. Este greu a spune, de ce fel sunt pregătirile oficioase, și ce scopuri mai apropiate se au înaintea ochilor. Chiar din rândurile preoțimii rusești de stat se auzise deja tânguirii, că anumitele pregătiri până în vremea din urmă au caracter foarte confidențial, dacă nu chiar secret. Preoțimea de rând se teme, că în sinodul, carele se realizează în sfârșit după atâtea pedeci, se

vă asculta că și mai înainte numai glasul oficialilor konzistoriali și al creaturilor lor, dară nu și cel al preoțimii rusești. Într'aceea afacerea cea mare se discută cu sirguință în presă. Un șir de broșuri se cuprind cu propunerile de reforme, despre cari au să se sfătuiască în sinod, pe cum arată deja titulele lor, bună-oră „Guvernul bisericesc mai înalt în Rusia”, „Despre renașterea bisericii rusești”, „Starea gravă a preoțimii rusești de stat” etc. Scopul cel mai de frunte se zice a fi preste tot emanciparea bisericii rusești de sub supremația statului. În special firește că părerile se deschilinesc foarte tare. După unii în vânduiala cea nonă a lucrurilor hotărârile forului suprem bisericesc încă ar avea să se subștearnă în totdeauna împăratului spre aprobare; dară între împăratul și între cler să nu mijlocească mai mult un laic ca procurator suprem, ci după putință un patriarh. Nu puțin sunt în contra instituirii unui patriarh, pentru că slujba și dignitatea lui ar servi mai mult interesele unei persoane singuratică de cât cele ale bisericii întregi; numai emanciparea de sub guvernul de până acum cel de oficiali poate să mântuească biserică. Alții iarăși accentuează, că procuratorul suprem al statului și oficialii subordinați lui nu arare ori au scutit clerul de rând împotriva asupririlor din partea episcopilor și în urmăre își au și partea sa bună. Foarte mulți vor să introducă în biserică rusească o chivernisire laică de diu jos și să-i dea o formă democratică. După aceștia toate oficiile bisericești începând dela simplii parohi ar avea, să se ocupe după putință prin alegere din partea credincioșilor.

„În sinod, în consiliul, ce ar fi, să se instituiască pe lângă patriarh, încă ar fi, să se conceadă elementului laic o înțurintă foarte mare.

„Din toate espunerile și propunerile rezultă de tot limpede un lucru și anume, că vederile fundamentale exprimate aci despre guvernarea și constituția bisericii se deschilinesc în chip esențial de cele catolice. În locul forme de guvernare sever monarhice va să se introducă alta republicană ori imitarea slăbănoagă a unei monarhii constituționale cu colorit foarte democratic. Urmează de aci, că restabilirea patriarhatului rusesc nici de cum nu însemnă îndată o apropiere a Rusiei spre catolicism. Mai curând ar putea, să se zică contrariul. Unul din luptătorii cei mai aprigi ai regenerării bisericii rusești, prin introducerea guvernării democratice-sinodale, este preotul Gregoriu Petrow din Petersburg. În ediția germană a opurilor teologului acestuia rusesc (Hamburg, Rauhes Haus) zice păstorul luteran Ruckteschall: „Petrow adevărat că încă nu e un Luther, dară când va răsări o dată în depărtatul răsărit soarele reformatiunii, atunci preotul Petrow se va număra între stelele, cari strălucind au vestit și au pregătit sosirea ei.” Petrow are poporalitate mare la preoțimea de mir cea rusească; în popor să răspândesc scrierile lui foarte tare, — judecata păstorului Ruckteschall deschide deci o perspectivă nefavorabilă. Se vede, ce vânt bate în biserică de stat cea rusească, un vânt, carele după judecată omenească o mână cu mult mai vartos în brațele protestantismului, decât în cele ale bisericii catolice.”

CORESPONDINȚE.

Scrisoare din București.

— dela corespondentul nostru particular. —

(Testamentul unui colonel. — Dela Exponiție. — Chestia macedoneană.)

București, 1 April 1906.

(Testamentul unui colonel.) Aș avea multe de comunicat cetitorilor „Unirei”, căci la noi să precipitează pe negândite faptele, cari alimentează presa și curiozitatea publicului. Voi vorbi despre câteva fapte mai recente însă pe scurt, căci a le descrie pe larg într-o foaie săptămânală și încă numai într'un singur număr, ar trebui să-l ocup întreg! Voi începe cu un lucru vechiu, dar care totdeauna va fi nou până la un epilog oare-care. V'am scris la timp de fapta colonelului Rosnovanu, care la moartea sa, a lăsat un testament, în care dispune ca averea sa: moșia și biserica din Rosnov, județul Piatra Neamț din Moldova, să se administreze de un principe rus sub ocrotirea directă a Țarului, iar dacă statul român va seculariza averile bisericesti, atunci averea bisericii de pe moșia sa Rosnov, să se prefacă în bani și să se trimită în Rusia la dispoziția Țarului. Această faptă a colonelului Rosnovan a indignat atunci pe toată lumea și a blamat-o presa întreagă, căci Doamne ferește, dacă s'ar găsi mulți asemenea coloneli habotnici în ortodoxie sau mai bine să le zic ramoliți — atunci moșiile țării românești ar deveni odată proprietatea Țarului sau Sinodului din Rusia. Acest colonel, fost și președinte al camerei deputaților, a servit odinioară ca „polcovnic” în armata rusă și de aci a sorbit el atâta dragoste pentru pravoslavnică Rusie, încât în testament a lăsat aceste dispozițiuni relative la slujbele, ce au să se facă în biserica din Rosnov, și anume: pomelnicul să se facă: 1. pentru M. Sa Împăratul Rusiei. 2. pentru familia imperială rusească. 3. pentru armata rusească. 4. pentru regimentul rusec, în care a servit și dânsul, și apoi pe urmă numai să se pomenească și Regele României! Probabil însă că Țarul Rusiei, care și așa are prea multe pe cap cu guvernarea poporului său, nu o să-și mai frământă creierul și cu un asemenea testament, căci un nepot al colonelului a cerut acum dela Tribunal, anularea testamentului, și este foarte probabil și drept că va câștiga.

(Dela Exponiție.) Lucrările la Exponiție înaintează meru cu toate acestea nu e posibil ca să fie toate la timp gata. După cele ce v'am mai scris cu altă ocazie, mai adaug că și străinătatea încă va expune, și va ridica paviloane, deși după părerea unora, fiind aceasta o exponiție pur națională în vederea celor două evenimente, cari privesc numai poporul român, și anume: 18 secolii dela așezarea coloniștilor lui Traian în Dacia, și 40 de ani de domnie a Regelui Carol, nu ar avea rost ca și alte state să expună, nefiind o exponiție internațională.

Austria și Ungaria vor ridica două paviloane separate, și un ziar de aici face haz de șovinismul unghuresc, dovedit și cu această ocazie, și anume: Ungaria a cântat să-și ia un loc pentru pavilionul ei, unde este poziție mai frumoasă și mai înaltă, și

astfel o clădire mai impozantă ca a Austriei; aceasta însă în schimb o să ridice pavilionul său așa de înalt, încât să eclipseze pavilionul unghuresc!...

Unele din clădiri s'au început numai acum la începutul lui Martie, și deci cum zic, nu are să fie cu totul gata până la 10 Mai, ziua deschiderii! Să și zice, că deschiderea se va face totuși în această zi de sărbătoare națională, iar sărbătorile iubire vor începe numai în Septemvrie.

Primăria capitalei încă ar dori ca Bucureștii cu ocazia acestor sărbători să aibă o față mai strălucitoare, căci altcum slavă Domnului, avem în multe privințe încă, un oraș destul de oriental. Și avem norocul să avem astăzi în capul Primăriei capitalei ca prim-ajutor de primar, pe dl Al. Ciurcu, ardelean de origine, care astăzi este și președintele sindicatului presei de aci, și care pe lângă că este un om inteligent, și cu gusturi estetice, dar apoi mai vizitând mai multe capitale și examinând toată organizația lor, ar dori să refacă și să introducă cât va fi posibil, și la noi măsurile, cari să transforme capitala în un oraș curat și estetic ca cele din occident.

Dar ce folos de energia și inteligența sa, dacă politica nu-l va lăsa mult la postul său? și apoi ce folos, când numai generalul e bun general, dacă armata nu ține samă de comanda sa? așa că aici nu să poate aplica proverbiul, qualis rex talis grex!...

Deocamdată începuturi bune s'au luat ca Bucureștii să se mai purifice de multe neajunsuri, astfel ca să corăspundă sărbătorilor iubire.

(Chestia macedoneană). Se făcuse o mișcare națională demnă și patriotică în contra Grecilor, cari nu permit Românilor din Macedonia să aibă școli și biserici, în cari să se audă limba românească, să credea chiar că în scurt timp guvernul nostru va pune pe greci cu Patriarh cu tot, cu botul pe labe, căci după-cum Vă scrisesem, ar fi destule mijloace de a-i astâmpăra și umili. Lucrurile însă s'au cam domolit, și în loc ca să eșim învingători, vom eși învinși și cu niște relațiuni diplomatice reci și nesincere, la cari vom fi constrinși de intervențiuni exterioare. Grecii din contra cu guvernul și patriarhul lor cu tot, nu dau înapoi. Asasinarea Românilor macedoneni de către bandele grecești e încă în putere, obrășnicia lor continuă.

Un medic grec Meliarsis expulsat din România ca unul ce era membru influent în societățile grecești, cari predică distrugerea românismului în Macedonia, a tipărit un manifest în ziarul grec „Patris”, prin care invită pe conaționali lui din România ca: comercianți de cereale, coloniale, engrosiști, cărciumari, brutari, arendași, bancheri etc. să se retragă din comerț, și din toate afacerile lor cu Românii, proclamând astfel o grevă generală, care să aducă daună României! Iată o idee, care ar trebui s'o adoapte și s'o execute guvernul român înainte de a o urmă grecii din țară; căci dacă statul român nu ar mai da grecilor moșii în arândă și ar opri și pe proprietarii români de a le arenda moșii grecilor, și ar pune imposite mai mari străinilor acestora, cari fac averi de milioane în România, și pe cari apoi le transportă în Grecia și alimentează fondurile, cu cari se întrețin ban-

dele lor din Macedonia; dacă statul român ar lua aceste măsuri, atunci grecii aceștia ar trebui să lărasească țara, ori ar fi siliți să păstreze o atitudine umilă și binevoitoare ca ori-care străin, care vrea să fie tolerat în țară străină.

Alt ziar grec „Proimi”, zice că e o chestie de onoare națională, pe care grecii sunt datori să o săvârșescă: „să ucidem pe toți Românii și Bulgarii din Macedonia; aceasta să ne fie deviza.” Și toate aceste atacuri și asasinare numai, pentru-că, Românii din Macedonia dacă sunt „ortodoci”, de ce nu vreau să fie și greci, și să nu-și facă biserici și școli românești, așa predică de pe amvon episcopii greci. Și la atâtea atacuri și la atâtea cutezare, nu să găsește în toată România, măcar un singur om de valoare, al cărui cuvânt ar putea fi ascultat, și care să arete guvernului nostru și Aromânilor drumul, ce ar trebui să facă ca să scape pentru totdeauna de această dragoste frățească cu asasinare, a grecilor; și că acest drum nu este, decât acela de a să reîntoarce și reuni cu biserica catolică a Romei, dela cari timpurile critice ne depărtaseră odată pe toți!

Avem altcum și noi oameni politici, diplomați, destui literați și profesori regulați și jurnaliști culți, cari numai de religie nu prea au habar, și dacă au, numai ortodoxii nu sunt în inima lor, ei mai curând catolici, dar cu toate acestea nici unul nu iese pe față să spună: ajunge, destul și prea mult încă am purtat pe noi o haină veche, care nici nu se potrivește cu originea noastră, iar acum ne strânge și ne strivește. Destul cu ortodoxii, cari și în Macedonia asasinează și desnaționalizează Românii; să părăsim Patriarhia fanarului cu ale ei fapte tâlhărești și să ne supunem sub autoritatea și protecția bisericii, mamei Roma, la care acum 200 ani au trecut și Românii ardeleni, cari apoi prin cultura primită acolo s'au deșteptat și încălzit în naționalismul lor, care s'a întins apoi și la noi... Dar asemenea cuvinte nu le poate ține aici nici un partid politic, căci fie-căruiă iar servi de platformă de luptă contra adversarului; iar învățații neministeriabili (dacă este cineva neministeriabil la noi) încă tac, deși în conversații particulare și în familii mărturisesc rătăcirea... .

Așa de exemplu, în postul Paștilor a venit aici, și în anul trecut și acum, un preot catolic din ordinul dominican, părintele Olivier, un orator distins; ei bine, catedrala catolică e plină de lume românească: Ofițeri, profesori, ingineri și alți funcționari și familii întregi din toate clasele, cari ascultă predica franceză a acestui preot orator. La eșirea din biserici am tras cu urechia la conversația și critica acestor ascultători, și ce spuneau? „De ce nu avem și noi așa preoți” de ce măcar episcopii noștri sau măcar un mitropolit, de așa cultură?

De ce oare noi Românii toată cultura noastră o avem din occident, dela Paris și dela toți cei de o gintă cu noi, iar religia să o avem comună cu Rușii, Rutenii, Bulgarii și Grecii, toți dușmanii noștri din trecut, de acum și viitor?...

„Oare nu ar trebui ca guvernele noastre, și chiar episcopii noștri să se gâ-

dească la acest lucru? ... „Episcopii nostri” — răspunde un domn — să vezi că și Rusia și Grecia o să primească reforma Calendarului, pe când noi Românii din cauza acestor episcopi o să rămânem în urmă la toți.“ ... Ați văzut și pe preotul acela, care predică tot în catedrală în limba română (e vorba de părintele Dr. Bortnowski) ce predici ține și cum încă în trei limbi străine, vestește de pe amvon ordinele bisericeii; de ce nu trimetem și noi tineri la Blaj și la Roma și să ne punem pe același nivel de cultură religioasă ca uniții din Ardeal, și ca francezii și italienii și alte neamuri culte ce țin de credința catolică a Romei? ...

Cam așa convorbesc ortodoxii nostri culți de aci, când ies din catedrala catolică, unde ascultă serviciul divin și predicele franceze sau românești ... Este un început de a să face lumină!

Despre politica actuală și încăierarea studenților cu poliția și armata. Vă voui comunica amănunte, poate în numărul viitor.

Delarupe.

MISIUNI POPORALE.

— tr. Supurului de jos. —

— 6 April n.

Cu sufletul plin de bucurie și mângâiere sfântă, aduc la cunoștință că în 31 Martie și 1 April a. c. s'a ținut în comuna Stâna conferința protopopească împreună cu „Misiuni populare,” cel dintâiu tract al diecezei care a înțeles cât de folositoare sunt acestea misiuni sfinte pentru poporul nostru care însătează după cuvântul lui Dumnezeu.

Nu pot decât să fiu cu cea mai adâncă recunoștință față de acel protopop brav al Arhidiecezei, căruia i-a venit în minte ideea fericită, de a introduce aceste misiuni, la poporul nostru român, pe care singur numai credința tare în Dumnezeu poate să-l abată dela calea ce duce spre perire.

Idea aceasta nobilă l-a îndemnat și pe harnicul și neobositul protopop al Supurului de jos, ca să introducă și în tractul său misiunile populare, cari de bună seamă vor servi de îndemn, pentru toate tractele din dieceză.

De lipsă sunt misiunile populare, aceasta o a înțeles și șeful districtului împreună cu bravii săi confrăți, căci toate relele, toate viciile cari încep a învenina sufletul poporului nostru român; numai cuvântul lui Dumnezeu, predicat de preoții lui Hristos, le pot stârpi. Să meargă preoții mânați de iubire, în mijlocul poporului român bătut de toate viforele vremilor turbate, să-i aline durerea lui, să-l tragă din marginea prăpastiei în care e gata să pice, să-i samene în sufletul lui sămânța credinții, nădejzii și iubirii lui Dumnezeu.

La 31 Martie Ioan Mihalca parohul din Hurez străbate codrii spre Stâna, ca acolo mulțimii de popor ce a alergat din depărtări, să-i predice cuvântul lui Dumnezeu. El predică despre „Scopul omului,” poporul cu încordare deosebită ascultă cuvintele pline de învățătură sfântă a predicatorului.

După predică dsa primește mărturisirea credincioșilor, până seara târziu. Duminecă în 1 April la 6 oare toți preoții districtuali în frunte cu protopopul erau adunați

la casa On. Alesandru Pap preotul local. La 1/27 oare să începe Utrenia servind toți preoții, mulțime mare eră de față, așa încât biserica nu a putut cuprinde în ea întreg poporul, fiind siliți a rămânea afară cea mai mare parte, încunjurând biserica ca și un brâu alb, ascultând cu evlavie sfânta Utrenie.

La mijlocul Utreniei Corneliu Gitta, parohul din Gereușa, a cărui persoană simpatică dela început câștigă poporul, predică despre „Sfânta Mărturisire și păcat,” poporul în liniște tainică sorbiau cuvintele predicatorului și după Utrenie cu coștiința examinată, cu lacrimi de pocăință, pleacă genunchii înaintea alor 9 preoți, cari au început a mărturisii.

Mulți fii rătăciți, cu umilință adâncă cu lacrimi în ochi, își pleacă genunchii înaintea preotului, ca el să le ceară iertare de păcate dela Tatăl ceresc, să sculau mângâiați și fericiți de pacea sfântă ce-o simțeste omul când sufletul lui e curat, exclamând: Doamne ție îți mulțămesc că ai primit pocăința mea.

Liturgia să începe la 1/10 oare și după simbolul credinții Ioan Mureșan preotul din Racova predică despre „Sfânta Cuminecătură.”

Tot poporul, cu sufletul curat, împăcat cu Dumnezeu, primesc pe Insuș Dumnezeu și cu ochii umezi de o fericire sfântă, să departă fiecare după Sfânta Liturgie, fiecare era prietin unul cu altul, să îmbrățoșau de bucurie, că au putut să fie părtași la o astfel de serbare sfântă.

Însăratul să începe la 3 oare, toți câți s'au mărturisit, au fost de față în număr mai bine de 400. La mijlocul Vecerniei predică protopopul Ludovic Rezei despre „Judecata din urmă.” Tot poporul viu emoționat de oara aceasta grozavă, care va decide asupra sortii lui pe vecie, ascultă cuvintele P. O. D. protopop a cărui voce acum să întăria ca și bubuitul tunetului rostind infricoșatele cuvinte: „Mergeți dela mine ... acum să domolia ca și murmurul lin a unui părăuș de munte, rostind cuvintele pline de iubire dumezeiască: „Veniți binecuvântați-i ...” fericirea a roșit fețele tuturor, ochii tuturor au rămas și mai departe privind în sus, cătră cerul albastru, unde este adevărata fericire și îndestulare vecinică.

La finea Însăratului preoții împreună cu poporul încunjură biserica de 3 ori, după cari să cântă „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu. ...” Astfel s'au ținut misiunile aceste sfinte din comuna Stâna, cari își vor aduce rodul lor în viața morală a poporului, astfel își vor câștiga preoții iubirea și stima poporului, cari predicând cu zel apostolic cuvântul lui Dumnezeu cu fruntea senină, cu inima liniștită, vor putea stă înaintea dreptului Judecător, când îi va întreba ce a-ți lucrat pe pământ pentru turma care v'am dat-o vouă spre păstorie.

După misiuni, a fost conferință protopopească, în care cu bucurie notez, că proiectul pentru îmbunătățirea sortii văduvelor preotese și a deficienților, prelucrat de Preasfințitul Arhiepiscop Dr. Demetriu Radu a fost primit unanim, exprimându-și toți preoții celea mai adânci mulțămite bunului Episcop.

Să mergem în mijlocul poporului nostru să-i spunem învățătura lui Hristos, și năcurile lui se vor alina, să mergem noi servii lui Dumnezeu, să facem bucurie Domnului nostru, câștigându-i tot mai mulți locuitori

în locașurile Lui sfinte, cari le-a gătit pentru cei ce cred, nădăjduesc, și îl iubesc, pe Dânsul.

Preoți adevărați și misiuni ne trebuesc.

Iuliu Tătar,
capelan al Supurului.

Cetatea de baltă 26 Martie n.

Fost-au timpuri, și nu de mult, când cărările în districtul protopopesesc al Dieo-Sân-Mărtinului erau înțelenite, și în agrii lui creșteau și buruieni rele. Și asta a provenit de acolo, că sămânța, cuvântul lui Dumnezeu, a căzut în petriș și neavând umezeală s'a uscat; sau a căzut între spini și aceia au înecat-o, sau că a căzut lângă cale și paserile cerului o au mâncat; sau că doar terenul nu eră destul de cultivat și lucrat pentru a produce sămânța cea bună aruncată.

Și e fapt constatat cumcă conducătorii din acest tract au avut să lupte mult și cu mari greutate până să aducă lucrurile în alvia lor. Și aceasta se vede și din împrejurările între cari subsistă acest tract și singuraticele parohii. Din 15 parohii ale acestui district, afară de una Boziaș, toate sunt mixte, și nu numai două confesiuni ci trei sau mai multe confesiuni în o parohie.

Din aceste împrejurări e evidentă greutatea susținerii bisericilor, și jertfa mare ce-o aduce poporul mic la număr (în o parohie) pentru susținerea cultului divin; cu atât mai vârtos că afară de una sau cel mult două biserici, celelalte nu dispun de nici un capital, toate spesele se acoper din repartitie pe parohieni.

Și în mare parte, cuget eu că, aceste două împrejurări au fost cauza, de nu ni s'a dat ocaziune ca să auzim ceva și din acest tract.

Azi însă mulțămită lui Dumnezeu, lucrurile s'au întors spre bine, și să arată semne frumoase de înaintare în toate privințele atât administrative cât și morale; cărările înțelenite încep a fi cultivate și buruiena rea să smulge, înlocuindu-să cu plante bune, folositoare.

Și nime nu poate trage la îndoială că la aceste nouă viață, pe lângă preoțimea din tract, a contribuit foarte mult activitatea neobosită a vrednicului conducător actual, care a știut să-și câștige dragostea subalternilor și încrederea parohienilor din district.

În sinodul preoțesc de toamnă a anului 1905, s'a decis ca, sinoadele de primăvară să fie ambulante și împreunate, pe cât se poate numai, cu misiuni populare. Misionari să fie aleși din preoții tractuali.

Începutul s'a făcut la invitarea O. D. preot Miron Dascăl în Cetatea de baltă. S'an început Vineri sara în 23 Martie cu serviciul Paraclisului și introducerea la aceste misiuni. Predici s'au ținut 6. Sâmbătă după Mănecat a vorbit frumos vice-protopopul Laurențiu Pascu despre scopul omului, arătând poporului adunat în număr foarte mare scopul pentru care e creat omul și mijloacele prin cari se ajunge acest scop, ss. taine.

După s. liturgie celebrată de 6 preoți a vorbit preotul Miron Dascăl despre s. mărturisire în termeni foarte populari și folosându-se de asemănări potrivite. Iar după însărat a vorbit Gregoriu Nistor din Boziaș despre s. euharistie, la care ne pregătim prin

mărturisire. Predarea a fost frumoasă și plăcută.

Duminecă la s. liturgie în prezența unui popor cu mult mai numărös ca în ziua precedentă, ne-a descris judecata de pe urmă cu un ton pătrunzător și o predare plăcută și mișcătoare până la lacrimi tot dl vice-protopop. Și cum eră atâta popor și icoana așa de vie, ne părea că ar fi realitate. La însărat a vorbit Miron Dascăl despre răsplata faptelor omului după judecată despre Raiu și Iad. Luni dimineața după cetirea oarelor canonice s'a făcut procesiune în cimiter și sfințirea apei, după care a urmat deslegările morților, cari s'au terminat cu o vorbire mișcătoare a preotului Greg. Nistor despre morminte și legătura noastră cu cei morți.

Vorbirile preste tot au fost bine alese și în legătură una cu alta, epilogul uneia serviă de exordiu pentru următoarea.

Sâmbătă la 1 oară s'a administrat gratis sântul sacrament al ungerii de pe urmă la vre-o 50 de morboși, cari foarte mângăiați s'au întors la ale sale.

Aceste misiuni s'au făcut spre mărirea lui Dumnezeu și pentru a se pregăti poporenii în mod demn și cuviincios la s. și marea taină a mărturisirii, care s'a și administrat tuturor celorce au alergat la preoți. Ca confesari au fost întru ajutor On. A. Almășan din Boian și N. Murășan din Craifalău. Aceste misiuni au făcut bună impresie și asupra celor de altă confesiune.

Tot Luni la 10 oare s'a început sinodul preoțesc, la care s'au prezentat toți preoții afară de doi. Sinodul a decurs în ordine. Chestiile s'au discutat cu viu interes.

N. P.

MISIUNI ÎN GIURGEU.

Corbu, în 2 Aprilie 1906.

În urma decisului sinodal din toamna trecută, în anul acesta misiunile s'au ținut în parohia Corbului. Însinuarea misionarilor și preparativele au fost mult promițătoare, iar rezultatul, seceriș mult, dar puțini secerători.

Misiunile le-a condus M. On. Elie Câmpian, protopopul tractului, care imediat după greutățile sinodului de primăvară, aleargă pentru a salva onoarea concluzelor sinodali, caracterul misionarilor avizați, și pentru a evita abuzul față de buna credință și alipirea poporului nostru. L-a ajutat un preot din vecinătate și preotul local. Prin urmare munca alor 7—8 misionari, considerând agrul estins a săvârșit-o trei preoți, dintre cari unul a trebuit să-și isprăvească și agendele din parohia sa.

Amăsurat programei, în 30 Martie, sara la oarele 6, fiind mulțime de popor, protopopul după cântarea invocatorului „Împărate ceresc“, espune scopul misiunilor. Le preface „Acatistul“ prescris în sara aceea și se cetește molitva pentru mărturisire. Apoi se espune programa zilei următoare, iar până la oarele 10 târziu, mărturisesc toți trei preoții.

În dimineața zilei de 31 Martie, la oarele 6, continuarea mărturisirilor. În biserică se preface „Utrenia“, se predică iarăși despre scopul misiunilor în legătură cu mărturisirea și cu s. cuminecătura, fiind și

mai mult popor de față. Se servește s. liturgie, iar la fine se cuminecă cei mărturisiți. Sosind părintele Mera din Tulgheș, predică despre „beție și necurăție“. După ameazi catechizare cu pruncii de școală, pregătirea și mărturisirea lor. Protopopul vorbește în biserică despre „cele din urmă ale omului“, după care urmează „Inseratul“, iar la sfârșit predică părintele Mera despre „păcat și speciile lui.“ Urmează apoi mărturisiri până la 8 oare sara.

În Dumineca dela 1 Aprilie mulțime nelndatinată de popor. La 6 oare se încep mărturisirile, până la 9 oare. Urmează „Utrenia“ și s. liturgie, după a cărei evanghelie protopopul predică despre „sumeție și umilință“. După ce se cuminecă cei mulți mărturisiți, părintele Mera predică despre „Injurătură“. După perfacerea serviciului pentru cei vii, protopopul spunând din nou scopul misiunilor, spune programa de după ameazi.

La oarele 2 se continuă mărturisirile. Urmează vecernea, predicând părintele Mera despre „rugăciune și post.“ Protopopul expune apoi rezultatul mângăitor al misiunilor, apoi despre datorința creștinilor și față de morți. După cari eșind cu toții în cimiter, se servește părăstasul, iar protopopul vorbește pătrunzător despre „nemurirea sufletului și soartea trupului.“

Urmează mulțumita și espresiunea satisfacției din partea părintelui local Dobrea, după cari se continuă mărturisirile iarăși până la oarele 8 sara.

Luni dimineața în 2 Aprilie se completează — deși afară de programă firul misiunilor prin serviciul divin și cuminecarea celor rămași.

S'a predicat de cel puțin 12 ori molitva s'a cetit de vre-o 20 de ori. S'au mărturisit și cuminecat între 5—600 de creștini, ceace la noi e raritate.

Ioan.

REVISTE.

Budapesta. Țara a intrat în zodia păcii. — Ungurii s'au călcat pe inimă și s'au îndestulit cu ce le dă monarhul. — S'au văzut neputința și s'au molcomit renunțând la toate cererilor în jurul cărora au făcut atâta țaraboi și pentru cari au împins țara la atâta mizerie.

Cu formarea cabinetului a fost însărcinat Alexandru *Wekerle*, presidentul judecătoriei administrative. Membrii cabinetului *Wekerle* vor fi *bărbații conducători ai coaliției*.

Francisc *Kossuth*, ministru de comerț;

Contele Iuliu *Andrássy*, ministru de interne.

Contele Albert *Apponyi*, ministru de culte și instrucție publică;

Contele Aladár *Zichy*, ministru pe lângă Maj. Sa;

Portofoliul financelor îl va ținea *Wekerle* însuși.

Ignăție *Darányi*, ministru de agricultură;

Geza *Polonyi*, ministru de justiție;

Hugo *Hoffmann*, ministru de honvezi, și

Br. *Rauch*, ministru croat.

Foaia oficială de Luni publică demisiunea guvernului Fejerváry și numirea guvernului *Wekerle*. Publică totodată autograful regesc, prin care să convoacă dieta pe 19 Maiu. Alegerile vor avea loc dela 29 April până la 8 Maiu.

A V I Z.

Biroul comitetului esecutiv al partidului nostru este — pe timpul, cât vor decurgealegerile — în Arad.

Adresa biroului: Dr. Ioan Suciu, Arad, Calea archiduc. Iosif Nr. 7.

Toate știrile referitoare la mișcările electorale din cercuri și comune românești sunt a se trimite pe această adresă a biroului.

Aderenții partidului nostru sunt rugați a ne informa imediat, prin depeși ori epistole espres despre toate, ce sunt în legătură cu alegerea de deputat în cercul lor și a descoperi purtarea poporului și ținuta fruntașilor din comune.

Ceice doresc deslușiri, informațiuni sau îndrumări din partea comitetului nostru, asemenea au a se adresă susnumitului birou, pe adresa indicată.

Să știm unii de alții, iar conducătorii nostri de toți, asta să ne fie naintea ochilor!

În următoarele dăm lista celor ce sunt **Candidații partidului național:**

I. Com. Albei-inferioare.

1. Ighiu: Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

II. Comitatul Arad.

2. Boroșineu: Dr. Ioan Suciu.
3. Chișineu: Ioan Russu-Șirianu.
4. Iosășel: Dr. Nicolau Oncu.
5. Radna: Vasiliu Goldiș.
6. Pecica: Dr. Aurel Novac.
7. Șiria: Dr. Ștefan C. Pop.
8. Sânt-Ana: Dr. Iustin Marșieu.

III. Com. Bistrița-Năsăud.

9. Năsăud: Dr. Victor Onișor.

IV. Com. Bihor.

10. Aleșd: Dr. Aurel Lazar.
11. Beiuș: Dr. Aurel Cosma.
12. Mărgita: Dr. Valer Moldovan.

V. Com. Cenad.

13. Nădlac: Aurel Șuluț.

VI. Com. Făgăraș.

14. Făgăraș: Dr. Iancu Meșian.

VII. Com. Hunedoara.

15. Baia-de-Criș: Vasile Dămian.
16. Orăștie: George Pop de Băsești.
17. Dobra: Dr. Ștefan Rozvan.
18. Hunedoara: Dr. Victor Bontescu.

VIII. Com. Caraș Severin.

19. Bocșa: Dr. Coriolan Bredicean.
20. Caransebeș: Dr. Ioan Șirbu.

21. Făget: *Antoni Mocsonyi*.
22. Lugoj: *Dr. George Popoviciu*.
23. Zorlenț: *Dr. Aurel Vlad*.

IX. Com. Sătmăr.

24. Șomcuta-mare: *Dr. Ales. Vaida-Voevod*.
25. Megieșul-auriu: *Dr. Ioan Erdélyi*.
26. Crășau: *Constantin Lucaciu*.

X. Com. Sibiu.

27. Christian: *Dr. Nicolau Comșa*.
28. Sebeș: *Dr. Liviu Leményi*.
29. Ocna: *Nicolae Ivan*.

XI. Com. Sălajului.

30. Cehul-Silvaniei: *George Pop de Băsești*.
31. Tășnad: *Dr. Coriolau Steer*.

XII. Com. Solnoc-Dobâca.

32. Lăpușul-ung: *Dr. Vasiliu Lucaciu*.
33. Iclodul-mare: *Dr. Ioan Vaida-Voevod*.
34. Neanda-mare: *Dr. Teodor Mihali*.

XIII. Com. Timiș.

35. Ciacova: *George Breban*.
36. Becicherecul-mic: *Dim. Birăuț*.
37. Lipova: *Dr. Constantin Missiciu*.
38. Recea: *Dr. Caius Bredicean*.
39. Rittberg: *Ioan Pepa*.
40. Moravița: *Dr. Nicolae Proștean*.
41. Sasca-montană: *Dr. Aurel Novac*.

XIV. Com. Torontal.

42. Béga-Szt.-György: *Vichenție Petroviciu*.

Noutăți.

„*Bristos a inviat!*“ *Salutăm din toată inima cu această sfântă vorbă pe toți iubiiții noștri colaboratori și cititori.*

Întru mărirea lui Dumnezeu. Pe sama bisericii gr.-cat. din Boart, au binevoit a cumpăra Mulțon. Paul Popescu cu soția, un prapor albastru de toată frumuseța, în valoare de 80 cor. Iar pe sama școlărilor săraci, cărți în valoare de 15 cor. Demetriu Bleoca, învățator cu soția, un prapor negru pentru morți, foarte frumos, în valoare de 80 cor. Iar la al treilea prapor albastru de asemenea în valoare de 80 cor. au contribuit următorii buni creștini: Dumitru Opreș Crețiu 10 cor. O femeie evlavioasă 8 cor. Ioan Duca 2 cor. Nic. Hila Roman 1 cor. Nicolae Hurubă 2 cor. Crucian II. Roman 1 cor. Crucian Stănilă 4 cor. Ioan Opreș Crucian 2 cor. Ioan Arimie II. 2 cor. Vasilie Duca 2 cor. Ana Opreș Crucian 1 cor. Ioan Cătana 2 cor. George Opreș G. 1 cor. Irimie Arimie 1 cor. Ana Popescu 40 fil. Nicolae Cătana 2 cor. George Nistor 1 cor. Ioan II. Roman 1 cor. Crucian Bleoca cu soția 4 cor. Ioan Opreș Sânti 3 cor. Sântea Hila cu fiul Nicolae 4 cor. Nicolae Hila V. 2 cor. Dumitru Opreș V. 2 cor. Toma Filip 2 cor. Nicolae Popescu Ioan 2 cor. Ioan Arimie I. 2 cor. Nicolae Opreș G. sen. 2 cor. Dumitru Opreș Vinți 1 cor. Ioan Opreș G. 2 cor. Lazar Opreș 1 cor. O femeie bună 1 cor. Crucian Dragota 1 cor. Dumitru Rachită 2 cor. Nicolae Popescu, cantor 2 cor. Vasilie Opreș 1 cor. Ioan Bleaca Oeriu 1 cor. Nicolae Opreș G. jun. 2 cor. O femeie bună 1 cor. Vasilie Badiu 4 cor. Ioan Spechin 1 cor. Ioan Zaharie 1 cor. Nicolae Opreș văd. 2 cor. Maria Todor 2 cor. Dumitru

Stănilă 2 cor. Ioan Stănilă 4 cor. Paladie Opreș 1 cor. Er. Sp. Domn Demetriu Duca, notar, un „Apostoleriu“ în valoare de 12 cor. 80 fil. Ioan Duca un „Orologier“ cu 7 cor. 60 fil. Anica Opreș a dăruit done ștergare frumoasă. Ana Barb, o față de masă frumoasă. Maria Axente, done invelitoare de toată frumuseța, cusute în mătasă și George Opreș G. cu soția, un patrafir în valoare de 20 cor. Din banii încuși dela popor peste suma de 80 cor. la al treilea prapor, s'au mai cumpărat pe sama bisericii noastre „Psaltirea“ în valoare de 3 cor. 28 fil. Octoiul cu Pentecostar cu 3 cor. 60 fil. Prohodul Domnului cu 30 fil. și Paraclisul Maicei Domnului. Astfel și pe aceasta cale se aduce mulțumită marinosilor binefăcători, implorând dela bunul Dumnezeu, darurile sale avute, peste bunii creștini, poftindu-le sănătate îndelungată și iertare de păcate. Boarta, 21 Martie 1906 — *Ioan Axente*, adm. paroh.

Din Arhidieceză În ziua Bunei-Vestiri au fost hirotoniți întru preoți clericii abs.: *Emil Frâncu*, numit administrator parohial în Cerghidul-mare, *Ariton Păculea* în Slămnice, *Ioan Pușcaș* în Bosna și *Ion Agârbicean* în Bucium-șasa. Felicităm pe Buciumani de achiziția prețioasă ce au făcut!

Din dieceza de Lugoj. Penzia celor 11 preoți deficienți în total va fi de 2410 cor. suma minimă e de 50 cor. apoi de 160, 200, 300 și 400, iar a văduvelor și orfanilor de preoți de 7383 cor. Suma cea mai mică e de 38 cor. cea mai mare de 430 cor. Numărul celor ajutorați e de 54.

„Arcadia“. În legătură cu știrea adusă în nr. trecută despre alegerea pâr. Bunea de membru al societății literare „Arcadia“, înșămnăm, că tot acum au fost aleși de membrii pâr. Ambr. Amelli, priorul dela Montecassino, Hugo Geisser, rectorul colegiului grec și vestitul scriitor polon H. Sienkiewics.

Știri personale. Prof. *Alesiu Viciu* dela gimnasiul nostru, petrece feriile de Paști în Istria făcând studii de limbă.

Promotii. *Dionisiu Stoica* a fost promovat la universitatea din Budapesta de doctor în filozofie. Teza susținută cu acest prilej a fost „*Alexandru Vlăduța*“, care a apărut și în o broșură de peste 200 pag în care se analizează activitatea literară a poetului.

— Harnicul tinăr *Victor Gael*, orfan de preot din Sălagiu, mântuina cu succes rigorosele, în 7 crt., a fost promovat de doctor în științele iuridice la universitatea din Cluj. — Felicitări!

Roma pentru Români. Eterna cetate își va arăta dragostea față de Români, dăruind României o reproducție în bronz a lupoaiței antice din Capitoliu. Darul acesta îi a trimite cu prilejul aniversării de 1800 dela colonizarea Daciei cu Români.

Congregația comitatului nostru e convocată pe 18 crt. în ședință extraordinară pentru ordinarea alegerilor de deputați.

Anunț literar. Dnii profesori Dr. A. Pteancu și V. Bichigean, dela Năsăud anunță, că au dat la tipar o gramatică și o carte de cetire pentru cl. I și II. gimn. pregătite amândouă scrierile acestea după cel mai nou plan de învățământ; pe la mijlocul lui August vor eși de sub tipar.

Fondurile arhidiecezane. Se constată primirea următoarelor sume:

La **fondul subsidiar**: cor. 4. dela Nicolae Coroin Pomoreand;

La **Masa studenților**: cor. 20. dela „Jiana“, Petrușeni, cor. 50. dela „Furnica“, Făgăraș. Dr. Ales. Pop Blaj. 20 cor.; Eugen P. Păcurar Buj 10 cor.

La **Internatul de fetițe**: Dr. Victor Szmegelski 1 cor. Un anonim 10 cor. Iacob Popa. Buj. 11.10 cor.

Blaj. 11 April n. 1906.

Cassa centrală arhidiecezană.

Asociațiunea la sate. Seria prelegerilor populare ținute de comitetul despărțământului nostru, s'a continuat în cele două Dumineci din urmă, pentru comunele Cisteiu—Obreja în 1 a l. c. și pentru Bucerdea-grănoasă în

8 a l. c. La cea dintâi a vorbit profesorul *G. Precup* despre foloasele învățaturii, profesorul *N. Pop* a ținut o foarte amănunțită prelegere despre cultivarea viilor, și profesorul *Al. Ciura* despre importanța scrierilor pentru popor, cetind de încheiere câteva pagini din „Plutașii“ lui Agârbiceanu. La prelegerea a doua a vorbit profesorul *G. Precup*, despre importanța „Asociațiunii“ pentru popor, apoi profesorul *Dr. Ambrosiu Chețianu*, a ținut o foarte instructivă prelegere despre folosul și îngrijirea animalelor de casă. Prelegerea a fost împreună cu proiecțiuni de skiopticon, ceea ce a plăcut foarte mult poporului. Ambele prelegeri au fost foarte bine frecventate și poporul a manifestat e deosebită încordare în ascultarea lor. Cu amândouă prelegerile s'au distribuit și o mulțime de cărți în popor. Au mai participat din Blaj la aceste două prelegeri: directorul despărțământului *I. F. Negruțiu*, *Vasile Suciu*, *Dr. Alesandru Pop*, *I. F. Negruțiu* inginerul, *N. Marcu*, *Aur. Vodă* și *Șt. Pop*. Prelegerea proximă va fi la Dumineca Tomii în Peșelca.

Apel. Rog pe toți aceia, cari au dat examenul de maturitate la gimnasiul din Beiuș în anul școlar 1895/6. să-mi comunice până în 18 a l. c. adresele, ca să pot face dispozițiile de lipsă pentru convenirea noastră de 10 ani, care va fi să se țină conform pactului nostru la Beiuș în luna lui Mai a. c. Cu dragoste frățească: *Dr. Ioan Papp*, avocat în Brad (Hunyad megye).

Aviz. Subscrisul, ca urmașul lui „băciu Laia“, în conducerea muzicii blăjene, aduc la cunoștință, că ne-am condus un instructor muzical, așa cât putem face servicii de orhestră a pompierilor din Blaj și putem să facem destul ori cărui angajament, spre ce ne și recomandăm cu toată încrederea. Blaj 12 April 1906 *Adrian Oprea*, capelmaistrul orhestrii.

Petreceri. Reuniunea femeilor române gr.-cat. din Peșelca. Invită la concertul, ce-l va da cu concursul corului pedagogilor din Blaj, Duminecă în 22 April n. 1906 în localul școlii. Venitul curat este destinat în favorul bisericii din Peșelca.

— Reuniunea română de cântări din Orăștie, anunță pe 17 April n. 1906. (a treia zi de Paști) în sala hotelului „Transilvania“ din Orăștie, concert, dat de corul teologilor de a III. dela seminarul din Sibiu, în favorul fondului pentru completarea gimnasiului român din Brad.

Un frumos și folositor cadou de sf. Paști este o poliță de asigurare pe viață în favorul soției și a copiilor sau pentru rudele și amicii, la cari ține tot omul de bine. Și pentru donațiuni filantropice la biserică, școli etc. prin contractarea unei asigurări pe viață. să poate ajunge pe calea cea mai ușoară la un capital respectabil. Spre aceste scopuri atragem atenția onor. cititori la anunțul băncii de asigurare „Transilvania“ din numărul de față al foii noastre. — Informații amănunțite se pot cere dela redacția foii.

Posta redacțiunii.

„*Nebunul*“: Nu se poate! Lucrarea D-tale e o nesuccesă încercare de a imita bucata cu același nume alui Petofi.

I. M. Sper că nu te superi, că a trebuit să tăiem începutul, am voit să le facem rând la toți, și acum nu s'a putut.

N. Z. Când vom dispune de spaț vom publica disertația trimisă.

I. P. Mulțumite, cât ne va îngădui spațul.

N. B. Nu crutați așa hârtia, e destul de ieftină. Scrieți atât de îndesat, cât deabia putem citi.

P. G. A sosit prea târziu pentru numărul de Paști.

Savu Grecianu. Aveți dreptate, deși cuvântul *utopie* nu înșamnă deadreptul ceva absurd, ci un lucru foarte frumos, dar foarte cu anevoe de realizat, ori deadreptul nerealizabil. Cât pentru rezonabilitate, cade în primul rând asupra autorului, iar în rândul al doilea asupra redactorului responsabil, prin mâna căruia trec toate manuscritele. „L.“ are redactor responsabil; cât pentru director, ar fi o cale prea lungă să meargă fiecare manuscris pe la toți trei.

I. P. Buc. N'am primit nimic.

Partea Literară.

Hristos a înviat!

*În traiul tulbure a lumii se 'nalță un steag de biruință,
Din nou străluce 'n zări de aur văpaia dulce de credință
S'un glas, trecând din țară 'n țară și străbatând din sat în sat
Ne-a spus mângâietoarea veste: »Sculăți! Hristos a înviat!*

*Și s'au sculat bătrâni și tineri, purtați de focul sfânt al zilei,
Înviorat a curs șireagul la templul sfânt, măreț al milei,
Șoptind nădejdea zămislită în pieptul chinuit de patimi
Și glăsuindu-și închinarea cu ochi strălucitori de lacrimi.*

*În templul sfânt al învierii se 'nalță un cântec de slăvire,
Iar' raza soarelui de aur revărsă un foc de preamărire,
Și sus în valul de lumină își cântă doina lor măiastră
Privighitori întemnițate sub bolta 'nalță și albastră.*

*Iar' jos, din văi ascunse 'n ceață se 'nalță glasuri tremurânde,
Și rugăciuni de mântuire din inimile suferinde,
Dar cântecul măreț, de-aramă, vestește 'n neguri învierea.
Și risipind vâlul de ceață, le hărăzește rămânerea.*

*La strălucirea de credință s'a dus din suflete ispita,
Iar uneltirea cea vicleană și ura dintre noi perila.
O dragoste pătrunde pieptul, o sfântă dragoste de țară,
Ce-a isvorit din sărbătoarea Luminei trăitoare iară.*

*— Natura 'ntreagă și-se 'nchină, o Craiu mărit al vieții noastre,
Și marea-și înfioară sinul și 'mbrobodirile-i albastre,
Iar' codrul își doinește slava și-și pleacă fruntea spre 'nchinare
Și sori și stele 'ncremenite se pierd pe veci în admirare.*

*Înalță fruntea ta din țărnă, popor crescut în suferințe,
Și te 'ncunună cu lumină, te scaldă 'n focul de credință,
Sosită ziua de scăpare, sosită ciasul mântuirii,
Întinde inima-ți bolnavă la purtătorul lecurii!*

*Sus! cei pierduți în ceața deasă a sbuciumului greu de viață;
A răsărit în zări de aur slăvita noastră dimineață,
Și în țăriile albastre stă el, slăvitul împărat
Și-o zare altea vestește: »Sculăți! Hristos a înviat!*

Arghir.

ÎNVIERE.

.... Iar într-o noapte mohorită de
Aprile a sosit dela miazăzi trimisul mult așteptat, și i-a zis pământului:

„Trezește-te! Scoală-te! Deschide urechile tale și iea aminte! Mâne-ți va suride soarele, soarele zimbitor, soarele nou al primăverii. — Ai văzut drumul lui atât de tulbure zilele acestea, ai văzut fața lui tristă întunecându-se și ascuzându-se în nouri și în nevăzut. — A fost în dureri cumplite, — s'a luptat cu moartea! Dar a învins-o! Mâne îl vei vedea nou și tinăr. — De aceea iea aminte!

„Trezește-ți solii vieții și trimite-i în patru vânturi, să vestească pretutindeni sculara. Ascultă, — și gătește-te! Încununează-ți creștetul și împodobește-ți umerii și brațele și primește pe noul soare.

„Fii gata!”

Și a tăcut trimisul, oaspele dela miazăzi. Și părea că de suflarea lui domoală și dulce s'a reinviorat ochiul de jar al vieții, ce durmia aproape de stângere în cenușa ce-l îndesuia spre adâncul pământului — și sângele vieții a început a palpita, a clocoti iar în vinele amorțite ale pământului. — Din văi dosite și din poicene ascunse prin codri au pornit, cântând cu murmur lin, izvoarele, pârăiele, solii codrilor și ai livezilor, vestitorii munților și câmpiilor, solii pământului. Și în graiul lor șoptitor vestiau pretutindenea trezirea, învierea. — Iar pe țărmurii lor s'a trezit viața; un șopot drăgălaș trecea prin frunzele uscate, și ghiocelii cari de mult așteptau, pitiți sub frunze își ridică voioși frunțile, și zimbând fericiți pleacă blând capetele în coace și în colo, în adierea dulce a borii. Pe culmițele de aproape și apoi prin gropcenele din jur se ridică scuturându-se de țărnă ce i-a înădușit până acum — brebeneii cu brațele deschise larg în laturi, și floricelele, ca o față plină de copilă zimbătoare, scot un „ah” neazut, plin de mirare, pentru viața ce dintrodăată le împresoară. Iar jos, la marginea codrului de unde se începe câmpia largă, zimbesc, sfi-

oase de altă fericire, viorelele. Și auzind arborii clocotul lin al vieții dela poalele lor, duh de viață a trecut prin ei și și-au clătit crengile; iar mugurii și-au crepat haina, scoțând curioși capetele, să vadă ce e, și văzând au început a se găti grabnic, fiecare în căsuța sa.

Dar colo jos, unde pârăiașul iasă din pădure, două sălcii stau triste, cu crengile plecate spre pârâu. Ele s'au trezit și s'au gătit prea curând și au văzut zile triste și soarele îndurerat ascuzându-se — și pline de durere pentru înșelarea lor, desnădăjduirea le-a cuprins. Iar acum auziau pârăiașul vestind bucurie, îl auziau vorbind despre soarele tinăr al Primăverii și nu știau — visează ori e aievea? — Se pleacă mai tare spre izvor, ascultă cu luare aminte, și nu știu, să-și creadă urechilor? Li-e teamă, să nu se înșele iarăși, și clatină îndoielnice din crengile subțiri...

Și s'a lăsat murmurul soliei deșteptării cu șopot lin peste toată câmpia, și livezile își trezesc sămânțele și colțisorii ierbii iasă și ei de sub scoarța ce li acoperea, și se pleacă zimbând unul altuia.

Iar în zori a fost veselie mare. În liniște sărbătorească așteptă pământul împlinirea soliei ce li venise peste noapte. Și când cele dintâi raze s'au ivit din rumeniirea întinsă în jurul creștelor munților albi, — ca dintr'o suflare a izbucnit în clocot toată tinăra viață a pământului. În aerul îmbalzat din amestecul de parfumul florilor, verdeața proaspătă a ierbii și viața tinăra a mugurilor pomilor și arborilor, — a izbucnit deodată corul nenumărat al oaspeților sosiți dimpreună cu vestitorii de noaptea. Și codrul întreg era o clocotire de melodii pline de puterea vieții, de fluierături măiestrite și de strigări vesele.

... Iar colo pe ridicarea domoală a dealului, pe care se vede împrăștiat satul, într-o liniște dulce crește într-una cercul oamenilor îmbrăcați în haine de sărbătoare, — la ușă bisericuței ce strălucește în curățenia ei albă. Din lăuntru răsună puternice, împrăștiindu-se în văzduhul limpede de afară,

cântecele de sărbătorire pentru Soarele nou-Soarele vieții, Soarele cel din veac; ca o rugăciune cucernică se ridică vibrările din urmă ale cântărilor către scaunul Soarelui dreptății, care s'a luptat cu moartea și a învins-o — căci a înviat.

Iar soarele primăverii suride vesel — după atâtea zile de durere și de moarte — peste atâtea izbucniri de viață.

N. Ag.

Copilărie.

*Tu colț iubit de primăvard,
Tu cuib de dragi sburdălnicii,
Senina mea copilărie,
Cu basme și cu jucării,*

*Te-ai dus și ne-ai lăsat să cadă
Perdeaua neagră în urma ta,
Axi puilor le cresc aripe
Și singuri pot de acum zbura.*

*Dar cât de greu e drumul vieții,
Adeseori fără cădări;
Țăiem prin viscol și furtună
Întinsele lui depărtări.*

*Și arareori pe la respântii,
Când stăm în loc și poposim
La lumea cea nevinovată
Ca floarea albă, ne gândim.*

*Și-am vrea să credem încodată
În îngerașul nost cel bun
Ce ne aducea un raiu în casă
În sara dalbă de Crăciun.*

*Ori să pornim în cete dese
În ziua Paștilor prin sat
Ciocnind pdrechi de ouă roșii,
Vestind: Hristos a înviat!*

Elena din Ardeal.

Jurământul creștinilor.

de Fr. Eschert.

*Sus dreapta, frați! Lega-vom jurământul:
Pe veci de veci noi fi-vom frați de-o lege;
Întâiul domn al nost e Domnul Sfântul
Ș'al doilea 'nălțatul nostru rege;
Ne-om întrarma 'mpotriva acelor fiară
Cari vreau să facă neamul nost' să piară;
Furăm cu toți pe această legătură
Pân' la cea din urmă picătură!*

*În mână sabia dreptății ne lăscă,
Ea taie adânc în mârșavele fiară!
Sus frați! Mișei să se prăbusească
În pulvere! și masca să dispară!
Vă 'nflăcăreze 'n astă luptă sfântă
Suflarea nouă ce din liră-mi cântă,
Aceasta-i tot ce am — acesta-i darul
Ce-l voi jertfi, — 'mpodobind altarul.*

*Cânta-voiu, — pân'cea din urmă strună
A harfei și a inimii — s'a frânge,
Ca tunetul în vreme de furtună
Și lin ca boarea ce prin ramuri plânge:
Fiți treji! Zdrobiți sclăvia blăstămată
Ce v'amenință-acum ca nici odată,
Căci v'au înlăntuit cu viclenie răii
Ș'al muncii voastre rod îl sug mișei!*

*Priviți la steagul falnic ce-l păstrară
Strămoșii 'n lupte crâncene cu trudă:
Lașii trădători de neamuri vi-l furară
Cu rușinoase sărutări de fudă!
Urgisitorii legii ș'ai credinței
Ne calcă 'n prav stindardul biruinței!
Sus frați! Vărsarea-am bălți de sânge,
Dar steagul sus din prav! Noi vom învinge!*

*Pentru această mare luptă sfântă
Ne-am unit noi azi cu juruință
Ca să 'nfruntăm pe cei ce ne 'nspăimântă
Voind să piardă lege și credință!
Fiți gata frați! De-acum să începem dară
Războiul drept cu cei ce ne 'nșelără!
Priviți spre cer! Nu-i tare acel părinte?
La Domnu-i biruința! Înainte!*

Nerian.

Dracul în școală,

Povestire populară, tradusă după Bolanden de
Augustin Paul.

I. Procesiunea.

Pe platoul, ce se întinde la poalele Alpilor, se înalță mândră o frumoasă vilă, reședința de vară a milionarului Huber din Viena. Țăranii din împrejurime au botezat-o „castelul” iar dl Huber o numește „Tivoli”*) prin care numire vrea să indice poziția fermecătoare a aceleia.

Numele din urmă nu conține de loc exagerare. Împrejurările sunt pline de grădini bine cultivate, cari se întind până la ville, ce acoper colinele cu un verde răzător, umplând aerul cu un miros divin. Iar dacă arunci privirea mai departe, vezi un șes roditor, unul dintre cele mai roditoare ale Austriei.

O țarină imensă se resfată la razele

*) Tivoli este un orășel nu departe de Roma. Pentru frumuseța locului, aici își zideau vechii Romani vilele lor. Până în ziua de astăzi se dă numirea aceasta grădinilor publice destinate pentru petreceri.

feritelor sămănături alternativ cu galbenul fără pretenție al rapiței. Grupuri de arbori resfirați în toate părțile, anunță dragostea lăsoare de primăvară, strălucind verdele ducitorilor pentru cultivarea pomilor. Multe sate și curți izolate, ale căror căi de comunicație travorsează șesul, asemenea unor pânze albe, intrerup în mod plăcut câmpiile îmbelșugate. Un rău curge deacurmezișul când în linie dreaptă, când în curbături poetice. Dincolo de rău, la o îndepărtare de mai multe oare, să înalță niște stâlpi negri de fum, cari să reslădesc în liniștea vântului și rămân planând deasupra orașului, — o nuanță urâtă în tabloul plin de strălucire și de raze.

Pe terasa vilei ședea la dejun domnul Huber, un barbat robust cu obrazii rumeni și trăsături simpatice; el eră în floarea vieții.

Bogăția nu și-a câștigat-o singur ci a moștenit-o dela tatăl său, marele comersant Iosef Huber, al cărui unic fiu era. Fără griji trăia milionarul diu rentele averei sale, în liniște completă, departe de ori-ce agitație politică,

„Pentru certuri politice”, n'am să-mi stric pofta de mâncare, zicea dl Huber.

Această lipsă de interes pentru viața publică era, fără îndoială, o mare greșală din partea pacinicului milionar, căci dacă se deslănțuesce lupta pentru bunurile supreme ale omenirii, nimenui nu-i e permis să stea în neactivitate.

După putințele sale fie-care trebuie să lupte ajutând să iasă cauza bună la isbândă decă nu vrea să dea samă odată despre viața sa și se fie condamnat ca slugă necredincioasă. Dar domnul Huber nu se gândia, că trândăvia este un păcat de moarte, iar indiferentismul condamabil, atunci când Christ și Antichrist s'au încăerat în luptă.

De sine să înțelege că acest bogătaş își avea și el pasiunile sale particulare.

Înainte de toate, el iubea banchetele picante, ce se dădeau la loja francmasonică „Aurora”. Dl Huber era adecă membru al celui mai puternic ordin al prezentului, fără să aprecieze însă înșămănătatea și scopurile francmasoneriei și fără să le cunoască chiar în toată întinderea lor. Ca om pacinic se număra și el între frații mănători, băutori și plătitori, cari formează gradele cele mai inferioare în rang și știință.

Acești inofensivi frați se numesc Iohannesbrüder sau „frații albaștri” din cauza șurțului lor tivit cu albastru, pe care-l poartă la sedințele logei. Și fiindcă milionarul prețuia foarte mult vinurile și mâncările bune, și fiindcă ori-ce „muncă” în loje se încheia câte cu un ospăț, el nu negligea nici-odată, cu deosebire iarna, de a lua parte la adunările „fraților”. El știa, că cei inițiați, sau cavalerii gradelor superioare lucrează mai mult decât albaștrii sau gradele inferioare; tot așa cunoștea el și importanța activității francmasonilor. Cu toate acestea nici invidia nici ambiția lui nu erau atinse prin acestea. Bogăția, de care dispunea, îi permitea să facă sacrificii însemnate pentru scopurile ordinului, iar în schimb avea considerația „fraților”, a căror prietinie, împreună cu bucatăria lojei, îl mulțumea pe deplin.

Al doile la masă, tot un vienez, avocatul dr. Lug, forma contrastul cel mai pronunțat al amabilului Huber. Avocatul era înalt și uscățiv, cu trăsături aspre și ochi ageri, din cari se oglindea un spirit activ.

O barbă neagră îi împrejmuia fața, a cărei formațiune trada numai decăt pe jidovul. Lug era și el francmason, dar nu frate albastru, ci cavaler grad superior, inițiat în multe mistere ale ordinului.

Stând ei așa la dejun, observau un lucru, ce se petrecea pe șes.

Din satul apropiat Schwanheim eșia o procesiune, care înainta încet pe câmpie, cântând și rostind rugăciuni. În fruntea convoiului mergea un tânăr în vesmânt alb, purtând în mâni semnul triumfului credincioșilor, crucea, al cărei argint strălucea la razele solare. În stânga și dreapta fălăiau două prapore. Apoi veneau două serii lungi de elevi, apoi fetele și feciorii îmbrăcați în haine de sărbătoare și pe urmă corul bisericesc, ale cărui cântări să auziau până la vilă.

În mijlocul acestui convoiu era preotul, îmbrăcat în odăjdii aurite. Mai erau o mulțime de bărbați și femei, cari toți se rugau, cerând binecuvântarea cerească asupra holdelor.

Dar nu numai credincioșii se rugau și cântau, ci și cântăreții cei cu aripioare se amestecau în cor: Pițigoii și scatii se luară la întrecere, ciocăria se avânta spre ceriu, făcând să răsune aerul de trilurile sale, iar pitpalacul dădea tactul la acest concert de păsări. Chiar și lanurile și florile luau parte la gloriificarea Creatorului. Florile își exalau mirosurile lor și curenturi întregi de mirezme se alintau pe deasupra sămănăturilor galbene de rapiță, iar grânele purtau la razele solare un vesmânt strălucitor argințiu.

În diferite puncte ale procesiunii se legănau în aer, aninate de prăjini înălțate vâpsite, praporele și stindardele împodobite cu imaginile Mântuitorului, a Maicii Domnului, a hramului bisericii din Schwanheim și a altor sfinți. Acestea împrumutau convoiului aspectul unei expediții de războiu, întreprinse de biserica militantă. În realitate procesiunea nu era alta, decăt o luptă de apărare în potruiva elementelor dușmănoasă. — Vara, țăranii aveau adeseori ocaziune a observa pericolul, ce se arată dinspre munți în forma unor nori de vijelie amenințând cu nimicire recolta de pe șes. Și când se coboriau acele masse mohorite din munți la vale, tunând și fulgerând și urmate de viscole, cari desrădăcinau arborii, și de grindina, care prefăcea câmpiile într'o pustietate, atunci își frângeau bieții oameni plângând mânilor. Nici o putere pământescă nu putea să oprească acele dihanii, numai Tatăl cel atotputernic putea să-i scutească pe credincioșii săi. Iată de ce creștinii ies la anumite timpuri în țarină, ca să ceară dela cel de sus apărare și scut împotriva stricăciunilor ce le-ar putea pricinui elementele. Și fiindcă după convingerea evlavioasă a credincioșilor, numai copiii ascultători sunt vrednici de ocrotirea cerescului părinte, de acea procesiunile religioase oferă prilej și pentru propuneri folositoare cu privire la îndreptarea vieții.

Convoiul s'a oprit pe un pripor, unde era ridicată o cruce de piatră. Întreaga comună îngenunchia împrejurul crucii, iar preotul dădu binecuvântarea asupra sămănăturilor și cetă rugăciunile rânduite de biserică pentru îndepărtarea viscoalelor, fulgerilor și pentru ferirea de ciumă și războiu. Apoi se puseră cu toții în ordine și se întoarseră pe altă cale spre comună, cântând și rugându-se.

Amândoi domni dela masa de pe verandă observară procesiunea de pe câmp dar fiecare cu alte sentimente și impresiuni. Pentru milionar această ceremonie bisericească era o privescătoare frumoasă care-i plăcea. El ascultă cu un fel de mulțumire cântecele solemne, cari animară pe un moment câmpiile îmbelșugate. El auzia sunetul melodios al clopotelor și se uită cu drag la praporele și stindardele fălăitoare, la mulțimea cucernică de credincioși. Pe fața lui să vedea un zimbet de plăcere sufletească.

Din contră privirile avocatului Lug se întunecară. Ceeace înveselia pe proprietarul vilei, aceea pentru avocat era un obiect de ocară și dispreț. El își aprinsă o țigară și sufla mănios rogoale de fum.

„Asta mi-a plăcut“, zise Huber după ce dispăruseră ultimele serii ale convoiului. „Procesiunile, ce le vedem pe scena teatrului nu sunt nici pe departe așa atrăgătoare, fiindcă sunt artificiale și ridicole. Aici din contră este totul natural și adevărat!

„Da, — aici a strălucit credința deșartă în toată golăciunea ei!“ răspuse jidanul. „Ce însămnă propriu zis această comedie?“

„Țăranii și-au recomandat sămănăturile lor ocrotirii cerești.“

„Ce prostie!“

„Mai domol domnule Doctor“ zise Huber zimbând. „Poporul ales al lui Dumnezeu jidovii, așteptau dela procesiuni încă și mai mult. Ei au umblat odată șapte zile de a rândul cântând, rugându-se și suflând din trâmbițe împrejurul orașului Iericho, până ce i-s'au dărâmat zidurile.“

„În adevăr, a-a spune cartea basmelor, Biblia,“ răspuse Dr. Lug. „Este o rușine pentru mintea sănătoasă, că după mii de ani, tot își mai are aderenții săi o credință atât de nebună. — Cum se numește acel sat?“

„Schwanheim, un sat, în care locuiește un popor foarte bun. Schwanheimenii sunt mici proprietari, oameni sânguitori și cinștiți, cari țin foarte mult la onoarea și la frica lui Dumnezeu. Ei se mai ocupă pe lângă agricultură și cu cultivarea viilor. Vinul roșu de Schwanheim este căutat. Țăranii trebuie să fie foarte harnici, dacă vreau să poată plăti toate birurile și să le mai rămână câte ceva și pentru casa. Satul are o mie două sute de locuitori, un paroh, două școli, numai un birt și nici un derbedeu sau pungaș, — ceeace pentru mine, vecinul lor cel mai apropiat, este un lucru foarte plăcut.“

„Cum așa?“

„Așa, că mie nu mi-se fură și nu mi-se strică nimica. Din toamnă și până-n primăvară, vila este nelocuită, — cea mai bună ocazie pentru niște răi vecini să sară peste zidul grădinii, să fure și să jefuiască. Nu pot să mă jeluesc, că mi s'ar fi stricat vre-odată ceva, de furt nici mai vorbesc. Iubitul meu Tivoli stă sub paza poruncilor lui Dumnezeu, căci Schwanheimenii sunt buni creștini.“

„Nu pot suferi, când cineva îmi laudă superstiția religioasă,“ răspuse Dr. Lug. „Niște oameni luminați și culți vor ataca tot așa de puțin proprietatea D-Voastră.“

(Va urma.)

Spicuri.

Cetim în „Renașterea“ ce apare în Caransebeș, următoarele constatări prețioase:

„Scriitorul acestor șire a fost a doua zi de Paști într-o biserică greco-orientală română din tractul Vârșetului, și fiind poftit să cânte irmosul, a promis a satisface invitații; dar spre cea mai mare uimire, a trebuit să înceapă cântarea la semnul dat din partea preotului, *îndată după s. Evanghelie*; iar sfârșindu-se liturgia, a întrebat pe respectivul preot, că pentru-ce i-a dat sămân să înceapă irmosul *îndată după evanghelie*, i-a răspuns preotul, că pe acolo așa este datina, să se facă liturgia mai de mulțori peste an, și că aceasta se cheamă *liturgia mică*, iar în alte locuri *ceasuri*.

„Într'altă biserică de ale noastre din tractul Făgetului am mers iarăși cu preotul să facem serviciu divin, și *îndată* a început preotul „că sfânt ești Dumnezeu nostru etc.“ apoi a urmat apostolul, evanghelia și cealaltă liturgie, de utrenie nici vorbă. În multe comune de-ale noastre am văzut apoi, că preoții noștri vin să facă serviciul divin în Dumineci și sărbători nu de acasă, ci dela birt cu țigărele ori lula 'n gură până la ușa bisericii; ba unii fumează chiar și în biserică și în decursul serviciului dumnezeesc.“

Datorințele bărbaților.

(Continuare.)

Iubirea aceea, care să întemeiază pe cunoașterea datorințelor, care dorește pacea, iubirea religioasă, iubirea virtuoaasă, asta să fie ceea-ce împreună pe soții de căsătorie. Iubirea aceasta, nici nu să mărește, nici nu scade dar ține până dincolo de mormânt. Da, bărbaților, nu vă iubiți femeile cu iubirea simțuală, carnală, ci iubiți-le pe lângă toate scăderile lor, pentru-că asta-i datorința voastră. Aduceți-vă apoi aminte, că femeile voastre nu vi-s servitoare, nici roabe! Dumnezeu a zidit pe Eva din coasta, nu din piciorul lui Adam, ca să însemne prin aceasta, că locul femeii e alături cu bărbatul, va să zică aproape de inima bărbatului, nu însă la picioarele lui. Sunt așa dară vrednici de tot disprețul acei bărbați, cari să poartă rău cu soțiile lor. Cea dintâi, cea mai sfântă datorință a unui bărbat creștin, e să-și ferească zilele vieții. De aceea nu-i vrednic să se numească soț de căsătorie acel bărbat rău și dur, carele totdeauna și mai ales în stare de beție se poartă cu soția sa ca un tiran, ca un despot, strigă la ea, a injură, ba o și bate. Cugetă-te însă tu tiran, fără inimă, ce ar fi când tu însuși ai tremura în toată ziua de frica soțului de căsătorie și cu toate acestea ai trebui să-i păstrezi credința până la moarte! Cum ar fi atunci viața ta și cât ai putea-o suferi? Dacă femeia chinuită în felul acesta odată va zăcea fără suflare, o atunci poate și bărbatul nemilos va scăpa o lacrimă de durere. Și oare cine a fost acela, care a adus-o la marginea groapei? Pe al cui suflet rămâne păcatul, chinurile de moarte? *E îndatorat* mai departe bărbatul, să se îngrijască în deosebi de nutrirea, îmbrăcămintea și celelalte lipse de toate zilele ale soției sale.

Anume când e bolnavă, trebuie să o mângâie, să-o îngrijască. Mai departe trebuie să poarte griji și de celea sufletești ale soției sale. Doar însuși scopul cel mai de frunte al căsătoriei e, ca soții să se întărească împreună în virtute, în frica lui Dumnezeu, și împreună să tindă la fericirea de veci.

Dacă așa-dară o femeie nu-și preabate capul cu datorințele ei religioase, e dator însuși bărbatul să o îndemne la punctuositate, la acurateță în privința asta. După-ce însă femeile de regulă sunt mai cucernice decât bărbații și astfel n'au lipsă de împintinare, urmează de sine, că datorința bărbaților stă mai mult în aceea, ca să lase cel puțin timpul de lipsă femeii sale, pentru a-și putea face rugăciunile, pentru a cerceta s. liturgie, pentru a să împărtăși cu sfințele taine. — Bărbatul mai de parte e:

2. T a t ă,

și ca atare are o mulțime de alte datorințe, mai grele și mai mari, față de copiii săi. Trebuie să bage de samă ca nu cumva femeia sa să săvârșească lucruri grele pe timpul, când e împovărată, mai ales să n'o lase să poarte poveri mari, și astfel să-și strice ei și fiitorului copil. Să se ferească, ca nu cumva să o năcăjască, s'o facă să se mănție, s'o întristeze, ori chiar s'o bată. Nu sunt rare cazurile, când femeia naște prunc mort. Dacă tatăl e pricina acestora, atunci fără îndoială el e ucigașul copilului său. El și-a ucis într'adevăr fiul nu numai trupește, ci și sufletește; pentru-că un copil nebotezat nici odată nu va vedea fața lui Dumnezeu. O, ce faptă înfiorătoare, nesfârșit de înfiorătoare! Bărbatul să va îngriji mai departe ca femeia să nu ia copilul la ea în pat peste noapte, până-ce n'a trecut de un an. Cu atât mai vartos, că prin greșala aceasta nenunțată, copiii au fost înădușiți.

Grijiți mai departe, să nu simți copiii vostri lipsa îmbrăcămintelor și a hranei, în vreme ce voi cheltuiți banii în crișme. Cugetați-vă la viitorul copiilor vostri, pregătiți-le o moștenire cuviincioasă, dați-i la școală, la măiestrie, sau la ori-ce altă carieră cinstită!

Împreună cu soțiile voastre, învățați-vă copiii de timpuriu să-și facă semnul sfintei cruci și rugăciunile obicinuite. Trimiteți-i regulat la școală și îngrijiți-vă să-și învețe cu sîrguință lecțiile. Întrebați-i: despre ce a predicat preotul în biserică și îngrijiți-vă să li-se întipărească adânc în inimă adevărurile mântuitoare ale s. noastre religii. Nu suferiți cu nici un preț, ca copiii vostri mai mărișori să petreacă afară de biserică în vremea s. liturgii, ori să iasă afară în timpul predicii. Nu-i lăsați să se întovărășască cu copii rău crescuți! La nici o întâmplare nu-i iertați mai departe să culcați cu voi într-o chilie, ori într'un pat pe copii mai mărișori. Cu atât mai vartos, nu-i iertați să doarmă copiii vostri într'un pat cu surorile, ori și mai puțin cu servitoarele. Câți copii vrednici de compătimire nu și-au pierdut în felul acesta încă din frageda tinereță comoara neprețuită a nevinovăției! Când în sfârșit copiii își vor părăsi casa părintească, ori pentru a urma la școale mai înalte, ori pentru a învăța ceva măiestrie,

ori pentru ași câștiga pâinea de toate zilele ca servitori, cercați mai întâi ce fel de oameni sunt aceia, între cari vor avea să petreacă de aci încolo, și vă îngrijiți să se poarte și aici bine!

(Va urma.)

„Păstorul sufletesc“.

— O supărare fără motiv. —

În unul din nr-ii trecuți ai foii noastre, colaboratorul nostru A. Popa, a criticat numerii deja apăruti din „periodicul de predici Păstorul sufletesc“, și amărit mai ales pentru limba rea, în care sunt scriși cei mai mulți articoli, a adus sentința, — se zicem: prea aspră, — că așa cum se prezintă P. S. cu defectele acestea, nu mai are rațiune de a fi!

Pentru aceste vorbe s'a pornit o adevărată furtună asupra capului nostru. Furtună, care amenința cu descărcări electrice. Nu ne-am pierdut răbdarea. Am pus unul lângă altul articolii primiți și singur unui prietin preot, care părea mai supărat, i-am scris câteva șire de împăcare.

Acum am crezut să ne spunem cuvântul în această chestie, pe care dela început o clasificăm de supărare nemotivată. Se constatăm faptele cum s'au întâmplat: Am înregistrat cu bucurie apariția P. S. — am publicat în foaie în întregime prospectul, deși era foarte lung, am spus un cuvânt de laudă despre nizuința fraților preoți și dacă după apariția alor trei numeri am cotezat să criticăm, ... am comis o crimă.

Dar pentru Dumnezeu, în ce a culminat critica? În necunoștința limbei românești! Și cine ar putea spune cuvânt împotriva? Am avut dureroasa experiență să constat, cât de mult se negliță în familiile preoților din dieceza Gherlei limba românească în favorul altei limbi străine și chiar tineri din cea mai nouă generație, mai bucurios vorbesc altcum, numai românește nu! Și pare că până la un punct au drept! Unde ascultă studiile gimnasiale fiitorii preoți? tot la străini; puțini la Năsăud și câte unul la Beiuș și Blaj. În teologie să știe apoi, că prelecțiunile numai românește nu se fac, De literatura românească: de Coșbuc, Sadovean, Iosif, Iorga, Goga etc. poate vor fi auzit; să fi cetit publicațiile cuiva abia cred. De unde dar vor putea gusta dulceața limbei și farmecul franei românești, așa după cum o întâlnim în scrierile fraților de dincolo? de unde să cunoască munca istovitoare a noului curent: „Sămănătorul“, „Făt frumos“, „Viața românească“?... Și cu toate acestea frații se scandalizează, când li-se face imputare, că nu știu românește! Cetiți fraților „Gazeta“, „Răvașul“ și „Telegraful“ și vă convingeți, că toți constată același defect, toți vă felicită pentru nisuiința voastră dar toți vă sfătuiesc să grijiți mai bine de limbă, acum mai ales, când și noi cei de aci am făcut un pas gigantic în privința aceasta.

Fiți liniștiți, lucrați înainte în direcția ce ați început și... Dumnezeu cu noi. Iar frații, cari au sărit întru apărarea P. S. binevoiască a nu mai insista pentru publicarea responsurilor, pentruca astfel pacea să fie în inimile tuturor; să iertăm toate pentru înviere!

Bibliografie.

„Roadele milei creștinești“.

Trăim în veacul umanizmului, când toate societățile civile se străduiesc a ușura sarcinile, a alina durerile, a șterge lacrimile. Se constituiesc societăți de binefaceri de tot soiul. În unele state din considerațiuni umanistice, s'au șters pedepsele de moarte; ba ce e mai mult. În Italia s'a adus în anul trecut o lege. În urma căreia făcătorii de rele nu se pedepsesc decât în cazul, dacă din nou ar cădea în vre-o crimă, adică se pedepsesc numai criminaliștii recidivi. Se ridică spitale, azile pentru băieți orfani și bătrâni neputincioși. Acestea toate sunt bune. într'una însă greșesc cu amar. Umanizmul zilelor noastre lubuiba de francmazonism, eliminează din socotelile sale pe Hristos. Și urmarea? Sarcinile omenimei în loc de a se ușura, devin mai apăsătoare, durerile se amorteșc numai, nu se alină, lacrimile se șterg numai la aparință. De aceea vedem, că cei mai mulți făcători de rele, eșiți din temnițele atât de moderne, în celea mai multe cazuri se reintorc iarăși acolo; de aceea auzim, că bătrânii din azile își curmă viața; de aceea se constată, că în loc să scadă fărădelegile în urma legilor atât de umane, cresc zilnic. Cauza e: nu-i Hristos, care să țină farul luminos omenimei, ajuase în întunerecul păcatului, nu-i Hristos, care să ușureze sarcina celor îngreunați peste puteri. Nu-i Hristos, pentru că-l alungă din inima omenimei cu învățături pline de venin, aducător de moarte, iar unde cu vorba nu pot izbui, se folosesc de armă, de miliție, de profanarea bisericilor ș. a.

Dar iată, că pe când societatea fără de Dumnezeu, apucată pe povârnișul pieziș al orbirei sufletești să prăbușește din ce în ce în vârtejul nelegiuirilor, să ridică ca din povești o biserică frumoasă în mijlocul Italiei corupte la noalele Vezuului isvoritor de foc. Și în jurul ei să clădesc edificii mărețe, palate pompoase, menite nu pentru boieri și fruntași, menite pentru a scuti și crește fi și fiecele făcătorilor de rele, a acelora, pe cari i-a ajuns mâna pedepsitoare a societății. Pe coperișele acestor clădiri puternice se ridică crucea, iar în inima celor ce petrec în ele, locuiește Hristos. Și minune! Întemeietorul și conducătorul acestor institute e un laic, care cu nădejde tare în Dumnezeu, și caritate cu adevărat creștină, cotează a da pept cu greutatele materiale, dar mai ales cu împotririile morale ale oamenilor de știință. Lumea se miră. Învățații îl compătimesc, el însă se roagă, munceste și iubește în Hristos și ajunge de cucerește inima lumii mirate și răstoarnă teoriile seci ale savanților, prin Hristos cel alungat cu armele din Franța. Sute de copii lipsiți de sprijinul moral și material, respinși de societatea „umanitară“ primesc creșterea cea mai nobilă între aceste sfințe ziduri, încât fiii claselor înalte nu se feresc a să înfrăți în prima s. Cuminecare cu pruncii criminaliștilor ordinari, și familiile celea mai distinse aleargă aici spre a lua și a adopta fetele părăsite ale oamenilor de rând și urgisiți.

Acestea sunt „roadele milei creștinești“, pe cari într'un chip mișcător ni-le povestește păr. Teodor Câmpian în cartea sa apărută de curund. Autorul, care însuși a văzut aceste minuni ale veacului nostru necredincios, își stoarce lacrimi din ochi prin căldura, convingerea și sinceritatea espunerii. Aievea în întregă cartea nu știi ce să admiri mai mult: să admiri oare puterea peste fire a s. noastre religii, ori dragostea neobosită a avocatului Bartolo Longo, sau

să admiri duiogia, în care autorul cărții predă celea esperiate de dânsul. Atâta e sigur, că te răpește și te face să te închini Aceluia, în numele și cu ajutorul căruia să produc aceste roade ale milei creștinești. Cetiindu-le involuntar și-se deschide inima și și-se deschide punga, spre a contribui și tu la opul de caritate neajunsă, întemeiat de adv. Bartolo Longo. Și fiind-că s'a luat propusul de a ridica și la noi o atare casă, asil pentru băieții și totodată moralizătorii întemnițaților — cred tare, că în urma dărnicii românilor de inimă, timpul va realiza acest sfânt propus. Bunul Dumnezeu o să ne ajute!

Suntem și trebuie să fim deci cu mare recunoștință autorului, dlui Teodor Câmpian, care ni-a desvâlit acele minunate roade ale religiei noastre aduse din ceriu, și încă ni-le-a desvâlit cu atâta gingășie și într'un chip atât de măiestru; și trebuie să fim cu recunoștință dlui Dr. Elie Dăianu, care luând asupra sa sarcina editării acestei cărți, ne-a dat prilej de a o gusta în limba noastră dulce, și ne-a îmbogățit literatura cu un op „unic în literatura lumii“.

Simeon Gocan.

Dr. Siegescu József:

A román helyesírás története.

Di Iosif Siegescu, profesor gimnasial în Budapesta, a scos în zilele acestea de sub tipar — pecum s'a anunțat în unul din nr-ii trecuți ai „Unirei“ — o carte de un deosebit interes, în care tratează fazele, prin cari a trecut ortografia românească până în zilele noastre. Cartea se estinde pe VIII. + 284 pag. și să presintă frumos.

Începe cu cele mai vechi monumente de limbă și atinge chestiunea de mare importanță, că oare românii folositu-s'au la început în scriere de caracterele latine (Densuşan Ar. Lambrior), sau că începutul scrierii române au fost buchile civile, pe cari le-am împrumutat dela bulgari, și încă în veacul al XII. Autorul e de convingerea, că românii au scris mai întâiu cu litere cirile, nu numai pentru că toate monumentele cele mai vechi sunt scrise cu cirile, dar și pentru că valoarea cirilelor din textele române este aceeași ca a celor bulgare; după cum să vede din felul de scriere a codicelor mai vechi, pr.: Voronețian, Pălia dela Orăștie, Dosoftei: Psaltirea în versuri, Viața și petrecerea sfinților, Biblia dela București, a căror texte le presintă în facsimil. Ienache Vacărescu a încercat să reducă literile din alfabetul ciril și anume acelea, a căror valoare fonetică e superfluă. Tot la simplificarea alfabetului ciril a lucrat și Eliade Rădulescu, a cărui ativitate însă cade în era curentului latin.

Era de tranziție, eră deja începută și multele litere latine, cari s'au introdus în scrisoarea cirilă au pregătit calea alfabetului latin, care în 1860. prin ordinul lui Cuza s'a introdus și oficios.

Face apoi istoricul scrierii cu litere latine, amintind diferitele influințe, cari au fost hotăritoare la introducerea lui definitivă.

Polonii au influințat mai întâiu scrierea română, după cum arată cunoscutul „Tatăl nostru“ alui Luca Stroici și încă în veacul al XVI-lea. În veacul al XVII-lea Vito Piluzio, călugăr minorit italian, a scris un catechism românească-italienesc tot cu litere latine.

În veacul al XVII-lea gramatica lui Klein codifică regulile scrierii latine pe bază etimologică. De la rigorismul acesta etimologic se abate întru câțiva sistemul lui Șincai în ediția II. a aceiași gramatici, când admite și unele sunete, fără considerare la etimologia lor pr. é în loc de ea, ă pentru semnarea sunetului nasal. th = t. sh = ș. Pentru Maior se abate și mai mult dela sistemul lui Klein și introduce o scriere mai lesnicioasă. El introduce ç, ð, t, ș, é = ea, ó = oa și în urma acestei înlesniri să și observă o înclinare tot mai mare, spre a introduce definitiv scrierea cu litere latine. Să mai amintesc câteva îndreptări în sistemul lui Klein din partea lui Budai-Deleanu și Körösi, cari însă n'au avut nici o însemnătate. Prea mare importanță i-să dă cărții lui Treb. Laurian, Tentamen criticum, care pe cum știut este în filologia română, a fost trecut cu vederea.

Cu Cipariu să începe o nouă eră în filologie română el inaugurează principiul istoric în ortografie. După îndelungate lupte a ajuns sistemul lui Cipariu a domina cu unele restricțiuni și academia din București, până ce membrii aceleia condusi mai mult de un spirit practic, decât de adevărată istorică tot mai mult s-au abătut dela principiul etimologic și astăzi înclinarea în spre a scrie fie-care sunet cu o literă corespunzătoare este evidentă.

Acesta este cuprinsul pe scurt al cărții dlui Siegescu. Ceva nou, ce ne prezintă dl Siegescu în cartea sa, este influența scrierii magiare asupra celei românești. Primele urme să află într'un catechism, tradus de pe latină de Ștefan Fogarasi în 1648. În 1674. Mihail Halicius, în cunoscuta odă contra Pariz Păpai, de asemenea se folosește de ortografia magiară, și în 1697, psalmii traduși pentru românii reformați de Viski János fost reformat în Boldogfalva, mai multe fragmente din veacul al 18-lea, evangeliile lui Biró David pe Duminecă și sărbători și Baetracomachia lui Csokonai, tot dovezi grave, că scrierea magiară încă a avut un rol oarecare în introducerea alfabetului latin.

Din textele cele multe și registrul cărților înscrise și folosite de autor, să vede că a consultat tot ce s'a scris în literatura română și străină în această materie. E o lucrare conștientos de minuțioasă și aproape nu este o afirmare, ce nu o ar justifică autorul prin citate din diferite scrieri. Ceva e numai, ce nu înțelegem. De ce începe istoria directei fonetice cu Molnár? Molnár n'a voit ca felini lui de scriere să devină sistem, ci a scris gramatica și numai spre a combate pe Sutzler, care acuză pe Klein, ca gramatica și felini lui de scriere este willkürlich und gegen die walachische Aussprache. Aceasta e numai o eroare de împărțire, care de loc nu detrage nimica din valoarea scrierii, una din cele mai bune cărți, ce ies astăzi de sub tipar. Cine vrea să cunoască toate fazele, prin care a trecut scrierea românească, fără a cunoaște cartea dlui Siegescu, a făcut numai un lucru de jumătate. op.

„Moda Nouă Ilustrată“

Sub acest titlu apare de câteva luni în București o revistă de familie, care năzuie să ia locul revistelor străine ce apar în atât de mare număr la noi, prin eleganța cu care se prezintă din punct de vedere al clișeeilor de modă și al tiparului, precum și prin varietatea materiei ce conține.

Aparând de 2 ori pe lună, la 5 și 20, revista *Moda Nouă Ilustrată* dă pe fiecare număr modelele celor mai elegante cochete și extra-sic toalete, pălării, mantale, pelerine, bolero-uri, jachete, bluze, costume, „tailleur“, „robe de chambre“-uri, etc., modele pentru lucru de mână, broderii diverse, garnituri de

toate soiurile, și nu uită nici pe drăgălașii noștri copii, dând modele de rochițe, hainuțe, pălărioare, etc., pentru fetițe și băiețași.

De câte ori nu se simt femeile în încercătură, neștiind ce model de rochie să-și alege, neavând un indicator sincer! *Moda Nouă Ilustrată* le dă posibilitatea de a-și alege ce e mai frumos, mai elegant și mai modern din toaletele ce au a purta, precum și pălăriile ce corespund gustului sezonului.

Afară de aceasta, *Moda Nouă Ilustrată* conține o materie bogată și interesantă cu deosebire clasele femecești. Așa, de pildă, cuprinde în fiecare număr o „Cronică a Modei“ prin care se arată schimbările ivite în capricioasa modă în ultimele zile; o „Carte de Aur a Femeii“ prin care se indică cele mai prețioase sfaturi ce trebuie să urmeze femeile întru îngrijirea trupului și frumuseții lor; sfaturi casnice, rețete pentru igiena frumuseții, o novelă interesantă, cugetări, poczii, anchete cu privire la chestiuni referitoare la femece, ca: „La ce vârstă e bine să se mărite fetele?“ „E de preferat un bărbat tânăr și sărac sau unul bătrân și bogat?“ diferite jocuri de familie: șarade etc.; Concursuri de frumusețe, la care participă toate cetățoarele.

De menționat că, cu fiecare număr *Moda Nouă Ilustrată* împarte absolut gratuit, cetățoarelor sale în țară, care poate servi de minune la croirea tuturor vestimentelor ce compun garderoba feminină.

Abonamentul fiind numai 4 lei pe an, o sumă ridicolă față de imensele cheltuieli ce le are editorul acestei excelente reviste feminine, e datorită tuturor femeilor să se aboneze, spre a încuraja astfel o publicație românească și, în același timp, folosindu-și prin nenumăratele modele de toalete moderne ce i-le oferă revista, interesanta materie, precum și tiparul absolut gratuit.

Cu această calduroasă recomandare, îndrăgim adresa administrației revistei *Moda Nouă Ilustrată*: calea Victoriei, 51, București unde abonamentul (4 lei pe an) se pot trimite fie prin mandat postal, fie prin mărci postale.

Eugenia Ionescu.

A apărut:

„Musa Română“, interesanta revistă musicală a mamestrului Iacob Murășanu e apreciată astfel în „Albina“ Nr. 26:

O revistă musicală bună și folositoare.

Peste munți, la Blaj, a apărut o revistă musicală sub conducerea dlui I. Murășanu, profesor de cânt și pian, cunoscut pentru căldura și însuflețirea, pe care le pune în compozițiile sale. În Nr. 1. de pe Martie s'a publicat: O idee, marș, o frumoasă uvertură din balada Herculana, O priceasă pentru cor, Lugoșana, etc. În total sunt 14 pagini de muzică înafară de 2 pagini de tipar. — Această revistă apare lunar. Abonamentul este de 24 lei lunar. N'ar trebui să lipsească din nici o casă, unde se află un pian sau persoane, cari cântă la vre-un instrument.

„Amicul tinereții“, instructiva revistă redactată cu atâta îngrijire de I. Moisil, a apărut Nr. 1 și 2, cu piese foarte potrivite pentru tinerețea școlară, cuprinzând și ilustrații de-a esoposii din București. O recomandăm cu căldură. Costă 4 cor. Redacția București.

„Predici sau învățături“ de Petru Maior, editate de Dr. Elio Dăianu, a apărut partea II, cuprinzând predicile din ziua Paștilor până la Dumineca I, după Rusaliu. Prețul 1 cor. Se pot procura dela administrația „Răvașului“ din Cluj.

A. O. Maior: *Biblioteca copiilor*, vol. I. Sub acest titlu a apărut în editura „Luceafărului“ un elegant volum cartonat de 124 pag. cu mai multe ilustrații, cuprinzând 11 povești și o scurtă piesă teatrală pentru copii. — Prima poveste e o lucrare inedită a ilustrei Carmen Sylva. Recomandăm cartea aceasta cu cel mai potrivit dar de Sărbători. Costă 1 cor. 60 fil.

„Sămănătorul“ Revistă Literară. Anul V. Nr. 13. cu următorul sumar: G. Bogdan Duică, Anicuța Manu. — D. Aghel, Nevesta credincioasă (poezie) — N. Iorga, Scriitori români și învățădușii zilelor din urmă. — C. Teodorescu, Sufletătorul (poezie). — I. M. Marin, În grădina; Iubire (poezie). — V. Cioflec, O întâmplare la Sinaia. — Cap. Al. D. Sturdza, Onoarea ofiterului român. — N. Iorga, Cronică. În supliment: Iași din 1830; Granița Prutului din 1830 (după Bouquet), ilustrații.

Numărul: în țară 20 bani, în străinătate 25 bani. Abonamentul: în țară 10 lei pe an în străinătate 12 lei pe an. Redacția, Strada Buzzești Nr. 42. Administrația: Str. R-gală, 6 (Tipografia „Minerva“).

Augustin Paul: *Întră Someș și Prut*, schițe, impresii, amintiri. Costă cor. 1.30 și se pot procura dela: Librăria Seminarială din Blaj.

„Dela țară“, primul volum al colaboratorului nostru Ioan Agărbicean, e bine apreciat de celea mai competente critice. Dl. Iorga în „Sămănător“, Dr. Sextil Pușcariu în „Luceafărul“ și cronicarul dela „Revista noastră“ sunt de perfect acord în a lăuda talentul dlui Agărbicean, care promite a deveni un artist mare. Indemnăm pe toți cetitorii noștri, să grăbească a-și procura acest volum. Prețul cor. 1.20.

Proprietar, editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa

A u i z.

La societatea comercială „CONSUM“ în Blaj, să caută pentru conducerea cărților de comptabilitate

UN FUNCȚIONAR COMERCIANT,
care să se priceapă și în bransa Băcăniei.

Salar anual 840 Cor. și quartir.
Terminul concursului 30 Aprilie nou.

(11) 2-2

T u s ă !

Cine nu să îngrijește de tusa păcătuiește contra sa.

Caramelle
de piept
ale lui Kaiser

cu 8 brazi

probate de medici și recomandate contra tusei, răcelii, guturaiului. 4512 recunoștințe dovedesc efectul minunat al acestei medicini. — Un pachet costă 20 și 40 fil. și să pot afla la farmacia Carol Schiessl — Blaj. 1) 1-82

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

in Timișoara-Fabric

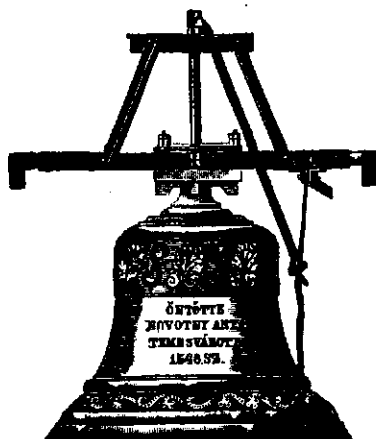
(8) 5-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găjurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute in partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal in tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu

(7) 5-52

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază in cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune. edifici de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

in toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de inmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 83,697.147 coroane. capitale asigurate asupra vieții: 9,093.949 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 3,858.280 c. petru capitale asigurate pe viață 3,380.658 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

„C O N S U M“ SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII ÎN B L A J.

Contul

bilanțului

ACTIVE:	cor.	fil.
Numărar in cassă	573	02
Debitori	12836 71	
Dubii	326 44	12510 27
Mărfuri		34226 78
Mobililar	1665 61	
10% amortizare	166 56	1499 05
Cheque		149 99
Timbre		1162 —
Depuneri		18 42
Perdere		65635 25
		115774 78

PASIVE:	cor.	fil.
Capital de acții	78500	—
Împrumut	32000	—
Creditori	5274	78
		115774 78

Contul profitului

și perderilor

E I T E:	cor.	fil.
Asigurări	94	05
Chirie	1327	—
Interese	2324	30
Spese curente	368	32
Fracturi și P.	1466	76
Dare	242	85
Salarii	4332	11
Dubii	326	44
Amortizări	166	56
Accis	207	89
Perdere din 1904	61862	17
		72718 45

I N T R A T E:	cor.	fil.
Din vânzare de mărfuri	7084	20
Perdere	65635	25
		72718 45

Blaj, din ședința direcțiunei ținută in 19 Martie 1906.

Horățiu F. Bran m. p. contabil.

DIRECȚIUNEA:

Gavrila Pop m. p. Dr. Victor Szmigelski m. p. Domșa m. p. Dr. A. Pop m. p.
președinte. Dr. Laurențiu Nestor m. p. Dr. I. Mania m. p. David Bădeș m. p. S. Muntean m. p.

S'a găsit in ordine:

Membrii comitetului de supraveghiere:

Dr. Izidor Marcu m. p. Iacob Murășan m. p. D. Trifan m. p. G. Precup m. p. Victor Muntean m. p.

Tipografia Seminarului Arhidiecezan.